

rastamaan yhä enemmän ja enemmän eikä suinkaan lisäämään sitä asekurjuutta, joka meillä nyt jo kyllin suuri on ja tuottaa tavatonta turmiota.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Puhemiesneuvosto on ehdottanut, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan. Vastoin tätä on ed. Johansson ed. Härman kannattamana ehdottanut, että anomusehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Ken hyväksyy puhemiesneuvoston ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Johanssonin ehdotus hyväksytty.

Äänestyksessä annetaan 94 jaa- ja 91 ei-ääntä; eduskunta on siis päättänyt lähettää asian perustuslakivaliokuntaan.

Vastaus välikysymykseen.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen tulee tapahtumaan vastausten antaminen ed. Sirolan y. m. allekirjoittamaan välikysymykseen, joka koskee niitä toimenpiteitä, joihin senaatti ehkä on ryhtynyt Suomen itsenäisyyden tunnustamiseksi. Sitten, kun vastaus on annettu ja sen johdosta ehkä aiheutunut keskustelu julistettu päättyneeksi, olen esittävä sen päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon, joka on esitetty työjärjestyksen 31 §:ssä. Silloin on vielä tilaisuus niillä, jotka eivät ehkä hyväksy yksinkertaista siirtymistä päiväjärjestykseen, tehdä ehdotuksensa.

Senaattori Svinhufvud: Eduskunta on asianomaisen senaatin jäsenen vastattavaksi 19 päivänä viime joulukuuta hyväksynyt seuraavan välikysymyksen: „Mitä senaatti on tehnyt niiden julkisuudessa näkyneiden esitysten johdosta, että Ruotsin sotaväkeä mahdollisesti tuotaisiin Suomen alueelle ja että Ahvenanmaa luovutettaisiin Ruotsille? 2:ksi: Mitä senaatti on tehnyt saadakseen Venäjän ja muut valtiot tunnustamaan Suomen riippumattomaksi tasavallaksi, mitä tuloksia saavuttanut tässä asiassa ja mitä aikoo tämän asian hyväksi läheisessä tulevaisuudessa tehdä? Tarkoitukseni oli vastata tähän välikysymykseen jo istunnossa viime joulukuun 22 päivänä ja siinä mielessä olin asiassa kehnyt ilmoituksen eduskunnan puhemiehelle. Kun ennen istunnon päättymistä en silloin saanut tähän tilaisuutta, pyydän antaa vastauksen nyt.

Välikysymyksen ensimmäisestä kohdasta saan ilmoittaa, että hallituksella ei ole tietoja siinä mainittujen esitysten todenperäisyydestä, että Ruotsin sotaväkeä mahdollisesti tuotaisiin Suomen alueelle tai että Ruotsin hallitus suunnittelisi Ahvenanmaan liittämistä Ruotsiin. Ilman muuta on ymmärrettävissä, ettei Suomen hallituksen taholta siinä tarkoituksessa ole minkäänlaista aloitetta tehty tai myötävaikutusta osoitettu, eikä hallitus myöskään ole katsonut toistaiseksi tarpeelliseksi ryhtyä mihinkään toimiin puheenalaisten epämääräisten huhujen johdosta.

Toisessa kohdassa esitetyn kysymyksen johdosta oli minulla tilaisuus eilisessä istunnossa eduskunnalle ilmoittaa pääpiirtein ne toimenpiteet, joihin hallitus Suomen itsenäisyyden kansainväliseksi tunnustamiseksi oli ryhtynyt, ja samalla mielihyvällä todeta ne suoranaiset tulokset, joita näiden toimenpiteitten kautta toistaiseksi on saavutettu. Minun on näihin tällä kertaa lisääminen vain tiedonanto siitä, että Ranskan tasavallan konsuli on täydennysnootissa tämän kuun 7 päivästä ilmoittanut, että Ranskan hallitus on päättänyt virallisesti tunnustaa Suomen tasavallan itsenäisyyden 4 päivänä tätä kuuta aamupäivällä ja samalla kertaa kehoittanut liittolaismaita myöskin tunnustamaan meidän uuden tasavaltamme sekä että tämä Ranskan puolelta annettu tunnustus on annettu omaehtoisesti jo ennenkuin Pariisiin sitä varten määrätty lähetystö on sitä pyytänyt. Ranskan kansa on, kuten nootissa sanotaan, täten uudelleen osoittanut, että se ei ole luopunut ylläpitämästä vanhoja vapauden traditiooneja eikä suomasta apua nuoremmille kansoille, joilla niilläkin on oikeus omaan kansalliseen kehitykseen.

Suomen uudesta asemasta tulee johtumaan myös Suomen valtiollisen edustuksen järjestäminen ulkomaille, jonka pääperusteista eduskunnalle tulee annettavaksi esitys. Olojen pakosta on hallitus kuitenkin aikonut jo nyt asettaa väliaikaisia edustajia niihin ulkomaanpaikkoihin, joissa Suomen valtiolliset tai kaupalliset edut sitä vaativat, jo ennenkuin tätä koskeva kysymys saadaan lopullisessa muodossa järjestetyksi. Mitä erittäin tulee Suomen valtiosuhteisiin virastoon Pietarissa, jota välikysymyksen perusteluissa on erikseen käsitelty, suunnitellaan sen muodostamista Suomen lähetystöksi Venäjällä. Toistaiseksi toimii se vähennetyin voimin Venäjällä olevain suomalaisten etujen valvojana. Ministerivaltiosuhteiden on senaatin päätöksen mukaan senaatissa ottanut osaa Suomen suhteista ulkomaihin johtuneiden asiain käsitteilyyn.

Vastauksen johdosta lausuu:

Ed. Sirola: Senaatin puheenjohtaja kai tässä asiassa aikoo selvittää luottaen lauseeseen, että „kun loppu on hyvä, niin on kaikki hyvä”. Kuitenkin on muistettava, että asia, Suomen itsenäisyyden vakiinnuttaminen, ei suinkaan ole lopullisesti vielä valmis, ja toisekseen täytyy meidän todeta, että alku ei ainakaan ole ollut hyvä. Poliittikkaa voidaan arvostella pariltakin kannalta, esimerkiksi tutkien, onko se periaatteellisesti hyväksyttävä, ja jos on, silloin sitä politiikkaa noudatettaessa tullut tilapäinen tappiokin on otettava moitteetta vastaan. Toiseksi voidaan politiikkaa arvioida siltä kannalta, onko se ollut oikein laskettu ja niiden laskelmien perusteella vienyt tarkoitettuihin tuloksiin. Jos niin on, silloin se saat olla siedettävää, mukiinmenevää. Senaatin ulkopoliittikka ei ole ollut kumpaakaan. Se on ollut väärin laskettua; ja että tulokset eivät ole huonommat, se ei ole senaatin ansiota, vaan on se tulos tullut huolimatta tässä asiassa tehdyistä virheistä.

Meidän puoleltamme jo alun pitäen peljättiin, että tässä asiassa tultaisiin harjoittamaan huonoa ja jopa vaarallistakin politiikkaa. Samalla lähdimme siltä periaatteelliselta kannalta, että tämän eduskunnan olisi jo alun alkaen ollut lähdettävä harjoittamaan eduskunnallista ulkopoliittikkaa. Sitä varten teimme täällä ehdotuksia, mutta ne hylättiin. Maalaisliittolaisetkin, joiden keskuudesta täällä on esiintynyt puhujia, jotka sanoivat, että aiotaan ulkopoliittikkassa nimenomaan harjoittaa eduskunnallista politiikkaa, ovat tässä asiassa osoittautuneet joko taitamattomiksi tai kieroiksi.

Jos me käymme lävitse tämän nuoren tasavallan ulkopoliittiset ensi askeleet, niin siinä saamme valaistusta näille kysymyksille. Ensiksikin se, että senaatti esiintyi tämän eduskunnan edessä itsenäisyysjulistuksineen, ennenkuin eduskunta oli asiaa harkinnut ja itse päättänyt ryhtyä asiassa toimenpiteisiin, oli virhe. Toinen virhe oli se, että kun eduskunta asettui tässä asiassa sille kannalle, joka oli ainoa luonnollinen ja mahdollinen ja jonka mekin hyväksyimme, niin sekin tehtiin taitamattomasti ja varten välikästä. Me ehdotimme silloin, että lausuttaisiin periaatteessa Suomen riippumattomuus ja samalla ilmoitettaisiin, että pyritään toteuttamaan se sovinnossa Venäjän kanssa neuvotellen ja että eduskunta sen merkiksi, että se ryhtyy harjoittamaan eduskunnallista ulkopoliittikkaa ja ulkopoliitiikan jatkuvaa valvontaa, asettaisi sitä varten valiokunnan. Tämä meidän ehdotuksemme hylättiin. Silloin oli meillä jo selvillä, että tämän senaatin ja nähtävästi eduskunnan enemmistön ulkopoliittikka tulisi olemaan pe-

riaatteellisesti hylättävää. Jäi jällelle ainoastaan kysymys siitä, olisiko se ulkopoliittikka edes huolellisesti laskettua, ja sen perusteella siedettäviin tuloksiin vievää.

Seurasi huolestuneen odotuksen aikoja. Sanomalehdissä nähtiin artikkeleita ja huhuja. Varsinkin Ruotsin Vanhoillinen sanomalehdistö kirjoitti hyvin ahkerasti, ja mikäli olen noita kirjoituksia saanut käsiini, niin olen todennut, että niissä on ollut, ei aina niin muodollisesti mutta usein niiden hengessä sävy, joka yllytti Ruotsia sekaantumaan Suomen asiaan tavalla, jossa Ruotsi panisi jotain pantiksi, ja sen lunnaiksi sitten olisi oikeutettu saamaan jotakin palkintoa. Tosin useimmissa näistä kirjoituksista tällainen ajatus ulkonaiseen sävyyn ja muotoon nähden kiellettiin, mutta siihen oli heillä sitä helpompi, kun samaan aikaan Ahvenanmaan kysymys kohosi esille tavalla, joka Ruotsin muuttamat asiaa harrastavat lehdet vapautti siinä asiassa puhumasta kaikkea, mitä monet nähtävästi sielläkin ovat ajatelleet. Huomautan, että eräs suomalaisen miehen Tukholmassa antama haastattelu tässä asiassa oli omiaan herättämään huomiota. Se mainitaan meidän välikysymyksessämme, se on senaattori Edvard Hjeltin haastattelu. Hän esiintyi tosin sen haastattelun antaessaan „yksityishenkilönä”, mutta sen jälkeen on näkynyt, että hän on ulkomailla esiintynyt senaatin virallisena edustajana ja ainakaan meille ei ole ilmoitettu, onko hän vasta haastattelun annettuaan tällaiseksi edustajaksi ulkomaille nimitetty, vai miten on. Joka tapauksessa jää sikäläisille ja suomalaisille helposti se käsitys, että hän jo puhuessaan Ahvenanmaankysymyksestä on esiintynyt senaatin virallisena edustajana, diplomaattina ja lausunut ajatuksia, joiden lähtökohdaksi voitaisiin ajatella esimerkiksi meidän senaattia. Hän lausui nimittäin, että Ahvenanmaan luovutus olisi kyllä Suomelle raskas uhraus eikä hän osannut sanoa, olisiko eduskunta kansallisuuksien itsemääräämisoikeuden perusteella, johon suomalaiset vetoavat itsenäisyysjulistuksessaan, halukas tyydyttämään ahvenanmaalaisen itsenäisyyspyrkimystä, mutta sen sijaan esitti hän sananmukaisesti, että „jos Ruotsi olisi Suomen vapautustyöhön asettunut sille kannalle, että se olisi varmistettu Ruotsin avulla ja yhteisvaikutuksella (anslutning), saatettaisiin ottaa ajateltavaksi, että itsenäinen Suomi tunnustuksen osoitukseksi vanhalle emämaalle silloin luovuttaisi Ruotsille Ahvenanmaan”. Huomautan, että tämän lausunnon alkupuolella on huomattava epätarkkuus, kun puhutaan, että Suomen riippumattomuutta olisi voitu vaatia pelkän „kansallisuuksien” itsemääräämisoikeuden perusteella. Se on kokonaan

toinen kysymys kuin se, mille Suomen itsemäärämis-oikeusvaatimus on perustettu. Se on perustettu sille, että Suomi ei ole ainoastaan kansallisuus vaan kansakunta (nation) ja valtio. Toiseksi on outoa, että herra Hjelt on voinut juuri nimenomaisena mahdollisuutena esittää tämän Ahvenanmaan luovuttamisen Ruotsille annettavan palokkion kannalta ja sen sijaan ollut epävarmempi siitä, olisiko se ahvenalaisten itsemäärämis-oikeuden kannalta tunnustettava. Muuten tämä kysymys on laajakantoinen eikä suinkaan näissä yksinkertaisissa puitteissa ratkaistavissa, koska siihen yhtyy moninaisia pyrkimyksiä eikä meillä ole tällä hetkellä tiedossamme, minkälaisilla tarkoituksilla minkäinkinlaiset valtiot saattaisivat Ahvenanmaan saaria omaksensa hankkia, niin että Suomen eduskunnan on täysi syy tätä asiaa pitää mielessänsä.

Tosiasia on kuitenkin, että noiden sanomalehtikeskustelujen aikana, joita siitä asiasta on Ruotsinkin lehdissä käyty, ja niissä kirjeissä, joita Suomestakin sinne on lähetetty, on jo selvinnyt tämän asian yhteydessä olevan sivutarkoituksia, Niinpä esimerkiksi muistaakseni niinkin vastuunalaisessa asemassa oleva henkilö kuin Axel Lille on erään kirjoituksensa lopettanut kehoituksella, että Ruotsista tultaisiin Suomeen apuun, jopa tehden naurettavan viittauksen, että samoin kuin keran Venäjältä käsin lähetettiin kutsu viikingeille, että he tulisivat tätä suurta mutta epäjärjestyksellistä maata hallitsemaan, nimittäin nyt muka pitäisi Suomesta lähettää tieto, että kun emme kykene itseämme hallitsemaan, olisi sieltä tultava avuksi.

Useissa kirjoituksissa on nimittäin esitetty vii-memainittu asia, tuo toinen kysymys, joka oli meidän välikysymyksessämme, se, että Ruotsista tänne kutsuttaisiin apua järjestystä pitämään. On aivan varma, että Ruotsin lehdet eivät olisi voineet siinä sävyssä kirjoittaa tuollaisen retken mahdollisuudesta, jollei niille olisi varsin auktoritatiiviselta, minä en tahdo sanoa viralliselta, taholta siinä suhteessa annettu viittauksia Suomesta käsin. Missä määrin hallitus tarkoin seurasi tämän asian kehitystä ja missä määrin se olisi vaikuttanut tämän asian käsittelyyn, siitä olisi ollut tärkeätä saada tietoja ja olisi tärkeätä sitä asiaa vielä tutkia valiokunnassakin. Siksi paljon Suomelle vaarallisia ulkopolittisia seikkoja siihen jo kytkeytyy. Meidänhän täytyy ymmärtää, että semmoisessa asemassa, kuin silloin oltiin ja yhä ollaan, tuollaisen retkikunnan Suomeen kutsuminen ja siitä yleensä politikoiminen oli mitä vaarallisinta meidän asemassamme.

Samaan aikaan, kun näitä asioita käsiteltiin Ruotsin lehdissä, kehittyi Suomessa muita ulko-

poliittisia tekoja. Niin esimerkiksi tuotiin erään istunnon lopulla tänne senaatilta tiedonanto, että se on ilman muuta antanut takäläiselle venäläiselle sotaväelle vaatimuksen, että sen on poistuttava maasta. Koko tämän asian käsittely sanomalehdissä, osaksi täällä eduskunnassakin, ja tämä senaatin teko myös ilman valmistusta eduskunnassa ovat olleet mitä arkaluontoisimman asian varomatonta ja huonoa käsittelyä. Siinäkin senaatin kirjelmässä, joka senaatin puolesta on luettu Ruotsin kuninkaalle, käsitellään myös tätä asiaa. Sanotaan nimittäin: „Sen valtiollisen eristyksen tähden, johon Suomi on Venäjällä nykyään vallitsevan anarkian vuoksi joutunut, maata uhkaavan nälänhädän ja välttämättömyyden tähden poistaa maasta kurittomat joukot, jotka ovat alituisena vaarana lailliselle järjestykselle, on tämän vaatimuksen esittäminen käynyt tärkeäksi asiaksi, joka ei siedä lykkäystä.” Samoina päivänä, kun tämä hallituksen virallinen lausunto on Suomen lehdissä, saadaan myös lukea uutinen, että eräitten välillä tapahtuneitten seikkain johdosta ja senaatin päämiehen käytyä Pietarissa voidaan Venäjältä käsin ilmoittaa näin: „Suomi ei nykyään enää vaadi venäläisten joukkojen poiskuljettamista Suomen rajojen sisältä. Neuvostohallituksen virallisen edustajan sanojen mukaan ei venäläisiä sotajoukkoja tulla missään tapauksessa ennen rauhan solmimista poistamaan Suomesta, koska näitten on suojeltava pääsyä Pietariin.” Mitä tahansa tästä asiasta ajatellaan ja miten siihen suhtaudutaankin, jokaisen täytyy myöntää, että kansainvälistä luonnetta olevan asian käsittely tällä tavalla on tosiaankin ollut arveluttavaa. Diplomaattisella kielellä sitä sanottaisiin vähintään „epäkohteliaisuudeksi”, joka on jo hyvin paljon sanottu, mutta siitä voitaisiin käyttää paljon raskaampiakin nimityksiä.

Tällaisia seikkoja tapahtui, mutta sitä ulkovaltain tunnustusta ei kuulunut. Silloin teimme välikysymyksemme huolestuneina siitä käänteestä, jonka asia ilmeisesti näytti saaneen. Välikysymyksemme teimme joulukuun 18 päivänä. Eduskunta hajaantui 22:ntena, ilman että olimme saaneet vastausta. En yhtään epäile, etteikö senaatin puheenjohtajan ilmoitus siitä, että hän oli täällä vastausta antaakseen, olisi oikea, mutta minä huomautan, että asiallisesti se ei muuta tässä asiassa mitään. On muistettava, että eduskunta oli silloin jo päättänyt hajaantua joululomalle, ja että edellisenä päivänä, tai sinä aamuyönä, jona tämän eduskunnan oikeisto välttämättä tahtoi täällä vielä keskustella muista asioista, olisi ollut hyvä tilaisuus tästäkin keskustella, ja jollei asia olisi täällä selvinnyt, tutkituttava valiokunnassa. Silloin olisi nähdäkseni voitu vielä asia

eduskunnan päätöksellä saattaa oikeammalle tolalle. Että se ei tolalla ollut, sitä osoittavat nyt seuraavat nolaukset. Ensinnäkin tunnettu postimerkkijuttu. Senaatti saa ilmoituksen, että Suomea ei voida ottaa maailman postiyhdistykseen kansainvälisten suhteitten selvittämättömyyden takia. — Tuli tieto rauhanneuvotteluista, joitten yhteydessä kuiskailtiin Saksan vaativan sotaväen poistamista täältä, mutta samalla selvisi, että asia ei ainakaan ole niin selvä ja että sieltäkäs oli Suomen hallitus saanut neuvon kääntä Venäjän hallituksen puoleen. — Se neuvo, joka ei kelvannut eduskunnan sosialistien antamana ystävällisenä ehdotuksena täällä, se täytyi siis käydä niin kaukaa hakemassa ja muodostui tämä asia siis nolaukseksi, „blaskiksi”.

Porvarillisissa lehdissä alkoi tunnustuksen viipyessä olla huolestunut sävy. Jopa jotkut kyseivät, eivätkö sosialidemokraatit voisi tässä asiassa mitään tehdä. Sellaista kirjoittelivat samat sanomalehdetkin, jotka, kun sosialidemokraattisen puolueen edustajia oli käynyt toveritervehdyksellä venäläisten puoluetoverien luona, alituisen viittailivat, että „eduskunnan selän takana” harjoitetaan jotain politiikkaa. Kuka on eduskunnan selän takana virallisesti, ehkä kuitenkin porvariryhmien tietten, harjoittanut politiikka, josta on ollut tulla vahinkoa?

Sosialidemokraatit todellakin katsoivat vuoden loppupuolella, että nyt täytyy esiintyä, vaikka ei oltukaan saatu eduskuntaa harjoittamaan alkeellisimman yksinkertaista kohteliaisuutta ulkopolitiikassaan. Lähetimme tuon puoluetoimikunnan tunnetun kirjelmän sosialidemokraattiselle puolueelle ja asia kehittyi sitä tietä edelleen. Eduskunnan jäsenet kai ymmärtävät, miltä tämän nuoren tasavallan, vaikkakin epävirallisina olevista, edustajista on täytynyt tuntua, kun on kuultu huomautus, että puuhataan itsenäisyyttä maalle, jolla on sellainen hallitus, mikä tässä asiassa on käyttäytynyt „säädöttömästi”.

Samaan aikaan olivat Pietarissa jo senaatin tunnustelijat, maaperän tutkijat, ja vähän sen jälkeen matkusti sinne myös senaatin puheenjohtaja. Meidän sanomalehtemme eivät ole kertoneet, mitä kauniita lauselmia hän olisi täällä Venäläiselle hallitukselle jättänyt ja mitä kauniita puheita hän olisi siellä pitänyt. Samaan aikaan senaatin sekä virallisia lausuntoja että sen lähettämien edustajien puheita Ruotsin ja Saksan hallituksille on kyllä julaistu. Senaatin puheenjohtajalla olisi ehkä kuitenkin ollut yhtä ja toista tulkittavaa Venäjän työväenluokan edustajille, olisihan voinut muistuttaa Suomen taistelua itsehallintonsa puolesta ja muistuttaa, kuinka Venäjän työväen-

luokan taisteluilla vuonna 1905 saavutimme kolkalla suuria etuja ja ilman suurempia omia ponnistuksia ainakin tilapäisesti oikeutemme. Olisihan voinut kuvata taaskin, kuinka tuon saman työväenluokan taistelujen kautta ja vasta niiden kautta on Suomi tullut tilaisuuteen näin vaivatta päästä edes näinkin pitkälle itsemääräämisen tiellä. Tällaisista kohteliaisuuksista, joilla olisi voinut olla syvää asiallista sisältöä, eivät sanomalehdet tiedä mitään. Että sittemmin täällä eduskunnassa ja sanomalehdissä on kohteliaisuuksia sinnekin päin lausuttu, se ei nyt enää paljon voi korjata sitä epäkohteliaisuutta, jota ennen tässä asiassa on tehty.

Tällä tavalla näemme, että tämä meidän senaattimme tässä ulkopolitiikkaa harjoittaessaan eduskunnan porvarillisten ryhmien sille antamalla avoimilla valtuuksilla on hyvin monessa kohdin menetellyt taitamattomasti niissäkin asioissa, jotka ovat tulleet julkiseen tietoon. Me tiedämme, että tämän hallituksen valtuuttamia asiamiehiä liikuskelee muitten hallitusten ja niiden valtiomiesten sekä julkisten toimihenkilöitten luona. Ne keskustelevat monenlaisista poliittisista, kauppasopimus- y. m. asioista ja näiden keskustelujen perusteella saattavat monet niiden yksityisesti tai julkisesti antamat lausunnot saada suurenkin kantavuuden. Huomautan sanomalehtien kertoneen, että senaatin edustaja Saksan hallituksen luona on erityisesti tehostanut Suomen ja Saksan „etujen yhteyttä”. Tällainenkin lausunto kansainvälisissä arkaluontoisissa asioissa voi saada suuren merkityksen. Nämä näiden senaatin asiamiesten keskustelut ja esiintymiset tuolla saattavat hyvin olla samanlaisen hengen elähtyksiä, kuin ovat olleet senaatin teot tällä alalla. Olisi siis täysi syy tällä eduskunnalla uudelleen tutkituttaa nämä asiat, hankkia ulkomaisista sanomalehdistä tietoja ja lausuntoja ja saada näiden senaatin edustajien tänne antamat viralliset ja muut selostuksensa, niin että täällä olisi eduskunta täysin selvillä, ettei ainakaan enemmän tyhmyyksiä näissä asioissa ole tehty. Ja nyt kait tämän eduskunnan porvarillisiinkin ryhmiin kuuluvista edustajista löytynee monia, jotka ymmärtävät, että tämän eduskunnan on ruvettava itsensä valvomaan ulkoasiain hoitoa, sitä ohjaamaan, siitä antamaan määräyksiä, sillä jokainenhan ymmärtää, että ei tämä maa politiikassaan selviä vielä sillä, että julistetaan sen olevan „puolueettomana”, vaan tuollaisen puolueettomuuden ylläpitäminen asettaa tällaisen valtion mitä vaikeimpiin ja vastuunalaisimpiin tilanteisiin, ja onhan selvää, että tälle senaatin avoimen valtakirjan antaminen näiden asiain hoidossa olisi mitä edesvastuuttomin teko.

Ehdotan siis, että eduskunta päättäisi lähettää tämän asian asettamaansa erityiseen valiokuntaan, jonka tehtäväksi tulisi tutkia senaatin teot Suomen riippumattomuuden tunnustamista haettaessa ja antaisi niistä perustellun lausunnon.

Ed. Estlander: Senatens ordförandes svar synes mig vara tillfredställande och motsvara situationens kraf, och tillåter jag mig därför vördsamst föreslå, att landtdagen ville godkänna enkel öfvergång till dagordningen.

Ed. Bäck: Jag ber att få understöda herr Estlanders förslag.

Ed. Nevanlinna: Minäkin pyydän saada yhtyä tähän ehdotukseen. Eduskunnalla on ollut tilaisuus eilen virallisesti saamista tiedoista todeta, että hallituksen toimenpiteet kysymyksessä olevassa suuressa asiassa ovat olleet erinomaisen menestykselliset. Suurempaa, maalle edullisempaa tulosta ei nähdäkseeni eduskunta saata toistaiseksi odottaa. Näin ollen ei nähdäkseeni eduskunnalla ole mitään syytä viipyä tämän asian tutkimisessa, vaan voi ilman muuta siirtyä päiväjärjestykseen.

Ed. Alkio: Minäkin katson, että senaatin puheenjohtajan antama vastaus tehtyyn väläkysymykseen on asiallisesti täysin riittävä, joten yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtyminen on paikallaan.

Ed. Eloranta: Kannatan ed. Sirolan tekemää ehdotusta.

Ed. Tokoi: Samalla kun minä puolestani yhdyän kannattamaan ed. Sirolan täällä tekemää ehdotusta, rohkenen tässä yhteydessä mainita, että meidän itsenäisyytemme kehitys on käynyt pääpiirteissään siihen suuntaan, jonka me jo aikaisemmin viime keväänä otaksuimme tulevan tämän meidän itsenäisyyskysymyksemme lopulliseksi ratkaisuksi. Pyydän vain mainita, että viime huhtikuun 20 päivänä rohkenin täällä eduskunnassa lausua muiden muassa seuraavaa: „Ei rohkenen puolestani toivoa, että Venäjän kansa ja sen johtavat piirit ovat myös viipymättä osoittavat ei ainoastaan sanoissa vaan myös teoissa, että ne lupaukset, jotka vapaan Venäjän kansan edustajat ovat meille antaneet, että ne lupaukset ovat sen arvoiset, että ne myös pidetään kaikilta eri osiltaan ja kaikkia yksityiskohtia myöten.” Edelleen rohkenin lausua: „Että Suomen kansan itsemääräämisoikeus, Suomen kansan itsenäisyyden

alku on nyt varmallalla pohjalla ja meidän velvollisuutemme on nyt sitä kehittää järkähtämättä ja johdonmukaisesti ja sillä tavalla, että Suomen kansan itsenäisyys jo läheisessä tulevaisuudessa tulee taatuksi.” Silloin näitä lausuntoja ainakin eräillä tahoilla käsitettiin, etten sanoisi, vähintään liian rohkeiksi, ehkäpä epädiplomaattisiksi. Mutta pyydän vielä edelleen huomauttaa tai todeta sen tosiasian, että tältä tieltä, tältä pohjalta poikkeuksellisesti, väliaikaisestikin luopuminen on minun ymmärtääkseni osoittautunut virheelliseksi ja vääräksi. Meidän olisi ollut minun ymmärtääkseni tämän itsenäisyyskysymyksemme kehityksen kaikilla asteilla selvästi ja peittelemättä ja rehellisesti osoitettava, että me voimme itsenäisyytemme paraiten ja taatuimmin saada turvatuksi sovinnollista tietä Venäjän kansan ja sen edsutajain kanssa. Tätä ohjetta ei ole kaikilla asteilla ymmärtääkseni noudatettu ja se oli jo, tunnustakaamme se suoraan, johtaa meidän itsenäisyyskysymyksemme lopullisen ratkaisun hyvin arveluttavalle pohjalle. Että se nyt kuitenkin onneksi on saatu uudestaan palautetuksi oikealle tielle ja lopullisesti hyväksytyksi, siitä me tietenkin kaikki voimme yksimielisesti iloita. Mutta mitä takeita eduskunta voi antaa siitä, ettei Suomessa yleensä pääse Venäjää kohtaan vihamielinen suunta vallalle, joka vihamielinen suunta saattaisi vaikuttaa niiden hyvien välien rikkoutumiseen, jotka puolestani toivon Suomen ja Venäjän kansan välillä jäävän pysyväisiksi?

Ed. Airola: Kun arvostellaan hallituksen menettelyä, mitä hallitus on tehnyt maan itsenäisyyden tunnustetuksi saattamiseksi, niin siinä, kuten ed. Sirola jo sanoi, ei saa ed. Nevanlinnan tapaan ottaa varteen yksinomaan sitä tulosta, mihin on päästy, sillä välistä päästään tyhmienkin tekojen ja pahojenkin tekojen, pahojenkin virheidän jälkeen suotuisiin tuloksiin. Aina eivät virheet kosta itseänsä. Tässäkin tapauksessa tulokset ovat olleet suotuisat. On saavutettu tunnustus Venäjän hallitusmahdin taholta. Tulkoon nyt Venäjälle mikä hallitus tahansa, niin se seisoo tapahtuneen tosiasian edessä ja tehdyn kumoaminen on paljon vaikeampaa. Samoin kuin molempien sotivien puolten päävaltojen taholta on tunnustus tullut, niin asia tulee myös rauhanneuvotteluissa tapahtuneena tosiasiana esille, ja on suuria toiveita siitä, että asia järjestyy sielläkin meille suotuisalla tavalla.

Mutta ajatelkaammepa, että ulkonaiset olosuhteet olisivat käyneetkin hiukan toisin, kuin mitä ne nyt kävivät ja miten ne kävivät juuri vasten porvarillisten toiveita. Porvaristomme, niin mei-

dän hallituksemme kuin eduskunnankin porvaristo, toivoi, että Venäjällä bolshevikit kukistuivat. Olisipa tämä porvarien toive toteutunut, jos olisipa bolshevikkihallitus kukistunut muutamaa päivää ennen, kuin herra Svinhufvud lopultaikin alentui menemään Venäjän sosialistien puheille, niiden puheille, joita entinen Nikolain neuvonantaja Kairamo sanoi inhoittaviksi, olisipa tämä hallitus kukistunut, olisiko sieltä silloin tullut tunnustusta? Ehkä olisi tullut. Ja ellei ennen perustavan kokouksen kokoontumista olisi sellaista tunnustusta saatu, niin luotettavia eivät ole toiveet, että Venäjällä ehkä kokoontuva perustava kokous tai muu kansan eduskuntalaitos olisi sellaista tunnustusta antanut. Ainakaan mitään varmuutta ei siitä ole. Ja ellei Venäjän taholta olisi tällaista tunnustusta sovinnolla saatu, voimakeinoilla emme kai olisi kyenneet sitä ottamaan; ainakaan siitäkään ei ole mitään varmuutta. Ja ellei Venäjän taholta olisi saatu tunnustusta joko sovinnolla tai voimakeinoilla, niin hyvin vähän on silloin varmuutta siitäkään, että Saksa ja Ranska ja Ruotsi olisivat tällaista tunnustusta antaneet. Nähdään siis, että se seikka, että Svinhufvudin senaatti on halveksuvasti suhtautunut Venäjän hallitusvaltaan silloin, kun sen ovat muodostaneet sosialistit, on ollut syöksemäisillään meidän kansamme itsenäisyyden aivan täydelliseen perikatoon. Ja se, että näin hullusti ei käynyt, vaan päinvastoin kävi suotuisasti, se on Venäjän bolshevikkien ansio, jotka kykenivät pysymään vallassa niin kauvan, että herra Svinhufvudkin ennätti joukkoeineen muuttaa mielensä ulkopäin tulleen opetuksen vaikutuksesta ja havaita, että ainakaan ulkopolitiikassa eivät saa persoonalliset ja puoluevastenmielisyydet olla vaikuttamassa menettelytapaan, vaan siellä täytyy olla kohtelias suorastaan niillekin, joita Kairamon tapaan inhoo.

Ed. Wiik: När vårt folk tager sina första och i sanning stapplande steg på självständighetens bana, är det af högsta nöden att hämta lärdomar icke minst af egna begångna felsteg. Det felsteg, som af Finlands senat i förevarande ärendet blifvit begånget, beror ingalunda på någon tillfällighet. Det är en produkt af hela det betraktelsesätt, hela den politik, som i självständighetsfrågan bedrifvits af de borgerliga allt sedan denna fråga kom på tapeten. Äfven under de mörkaste tider af folkförtryck, då näppeligen någon utsikt syntes för ett ernående af folkfrihet här i landet, bevarade vi socialdemokrater hoppet om att en ljusare framtid skulle vinnas med medel, som motsvara vårt folks rättsmedvetande, genom ett

stegrande af de demokratiska krafterna inom vårt eget folk och med tillhjälp af motsvarande krafter i andra länder. Oaktadt de aberrationer, som det demokratiska tänkesättet under krigstiden ådagalagt och som herr Mikkola tidigare i kväll berättade oss något om, pågår likväl en stegring och en koncentring af de demokratiska krafterna i alla länder. Detta ha vi Finlands socialdemokrater varit medvetna om, och vi ha hyst den förhoppningen, att dessa krafter i sinom tid skulle bli starka nog att hjälpa vårt folk till en friare ställning, änskönt vi icke kunde förutse, vid hvilken tidpunkt eller i hvilken form denna hjälp skulle komma.

För borgarklassen har framtiden tett sig helt annorlunda. Man har tänkt sig självständigheten importerad medels utländska bajonetter. En sådan politik har själfallet icke kunnat vinna anklang inom socialdemokratins led, icke blott därför, att den strider mot dess rättsmedvetande, utan också emedan den vittnar om höggradig brist på insikter i de verkliga drifkrafterna för det politiska lifvet. Omedelbart, då orienteringen i tysk riktning tog sin början, framhölls från vår sida däremot, att äfven i händelse Tysklands seger vore garanterad, hvilket ingen då kunde förutse, kunde man ännu mindre förutse, huruvida denna seger komme att bli så fullständig att den gäfve Tyskland möjlighet att enväldigt bestämma äfven öfver en fråga af så underordnad betydelse som Finlands öden, och huruvida icke fastmera det intresse, som Tyskland möjligen kunde ha i afsende å Finland, komme att utbyttas mot något af de många andra intressen, som komme att framställa sig vid det aflägsna fredsslutet.

Härmed afser jag ingalunda att bryta stafven öfver det företag, som från finländska ynglingars sida igångsattes i början af år 1915. Det var ett företag, som i hvarje händelse genom deltagarnas själfupppoffring och mod höjer sig vida öfver den klasspolitik, som borgarklassen i öfrigt uti denna fråga har uppburit. Ty om man kan säga, att sagda ynglingars företag härflöt ur en osjälfvisk entusiasm, måste å andra sidan sägas, att storborgarklassens förhållande till samma fråga grundat sig på dess klassintressen. Tyskland framstod med sin starkt centraliserade regeringsmakt, sin militärmakt, sitt arbetsgifvar- och godsägarvälde som det samhällsideal också vår borgarklass tänkte sig, och det är naturligt, att den under sådana omständigheter sökt en orientering åt det hållet. Tyskland föreföll den som idealet redan före revolutionen i Ryssland, och det måste göra det i så mycket högre grad efter revolutionen, som där borta i öster hade släppt demokra-

tiska krafter lösa, hvilka syntes dag för dag alltmera allvarligt hota borgarsamhällets bestånd.

Om vi socialdemokrater redan före revolutionen ställde oss afvisande gentemot den „tyskvänliga” politiken — om jag får använda detta missbrukade uttryck — var det själfklart att vi skulle göra det i så mycket högre grad efter revolutionen, som hade öppnat möjligheter till fredlig öfverenskommelse med Ryssland. Den „tyskvänliga” politiken hade öfver hufvud icke vunnit någon ankläng inom våra led. Det var på sin höjd ett ringa fåtal, som lånat sitt öra åt densamma, och också dessa hade förvisso betraktat den snarast som en nödfallsutväg i yttersta trångmål, då de icke kunde skönja någon annan möjlighet till en friare framtid för Finland.

Efter revolutionen kunde vår borgarklass ännu något så när komma sams med den ryska regeringen, så länge denna var borgerligt sammansatt, och utan tvivel hyste man då ännu förhoppningen, att den ryska interimregeringen kunde i vissa fall uppträda till den finländska borgarklassens bistånd gentemot demokratin i Finland, i händelse den sistnämnda blefve alltför hotande. Men i och med detsamma det ryska proletarietet genomförde sin revolution i november förlidet år förändrades situationen som genom ett trollslag, och därefter har man på borgerligt håll icke vidare velat taga någon befattning med regeringsmakten i Ryssland. Tvärtom har man funnit lämpligt att uppträda på ett kränkande, ett rentaf utmanande sätt mot densamma.

I den politik, som vi socialdemokrater i afseende å Ryssland bedrifvit, har kunnat sedan årtal skönjas som en röd tråd en sträfvan att ernå förbindelse med de rent demokratiska elementen i Ryssland och om möjligt samförstånd med dem. Redan för några år tillbaka sträfvade vi att beskära åt ryska undersåtar i Finland skäligen rättigheter, så att icke några berättigade invändningar gentemot vår politik kunde från ryskt håll göras. Under hela år 1917 har det varit vårt parti, som haft det arbetsdryga värfvet att underhålla förbindelserna med den ryska demokratin, att upplysa den om vår sträfvan och att påverka den i en för oss gynnsam riktning. Vi hafva i rikligt mått fått skörda hån därför från vår borgarklass' sida. Men det är oss godt att veta, att våra sträfvanden icke förty ledt till det resultat, som vi i dag som är alla glädja oss öfver.

I Ryssland hade vi att göra med väsentligen tre olika slags element. Till det första med dem, som helt stodo på vår sida, som voro benägna att när som helst medge finska folkets rätt till själfbestämmelse. Med dem gällde det att underhålla

förbindelser, att ge dem material till belysande af vårt lands ställning och vårt folks sträfvanden. För det andra fanns det element, som voro bestämda motståndare mot oss. Dem gällde det att bekämpa, och jag tror mig kunna säga, att vi socialdemokrater bekämpade dem så länge de hade makten, medan våra borgerliga sökte ställa sig in hos dem. För det tredje fanns det element, som sväfvade mellan dessa bägge ytterligheter, som voro tillgängliga för upplysning, därest sådan bedrefs och som därför måste upplysas. Jag tror, att vårt bemödande i sådant afseende icke varit fruktlöst. Därför: när en person som landtdagsmannen, professor Estlander nyligen vid ett medborgarmöte i Helsingfors påstått, att vi socialdemokrater vid mångfaldiga tillfällen försvarat själfständighetssträfvandena, så kunna vi taga ett sådant påstående med mycket stort lugn, särskildt då det kommer från en person, som under hela den tid den borgerliga interimregeringen i Ryssland bestod, lade in sin juridiska auktoritet på att försvara detta ryska ministerråds förmenta rätt att utöfva högsta makten i Finland.

Genom november-revolutionen i Ryssland kom för första gången regeringsmakten i det landet att innehafvas af ett parti, som helt och obetingadt är villigt att medge Finland full rätt till själfbestämning. Därmed var möjligheten gifven för oss att genomföra den grundsats, som vi häfdat i så många år: att genom vänskaplig öfverenskommelse med Rysslands demokrati borde vinnas en tillfredsställande lösning af den finsk-ryska frågan. Men trots denna för oss så gynnsamma omhvälfning i Ryssland förklingade våra maningar fortfarande för döfva öron, då de uttalades till våra borgerliga partier. Deras politisk gestaltade sig därefter. Då senaten i följd därpå kom att begå de grofva felsteg, som den begick och för hvilka den också inom borgerliga kretsar fått uppbära ett rätt skarpt klander, bör det sägas ut, att senaten icke allena är skuld till dessa felsteg, ty den har endast fullföljt den politik, som den samlade borgarklassen själf har förfäktat och tillstyrkt. Resultatet af denna politik blef den förödmjukelse, som vi alla känna. Det hade kunnat bli värre, i händelse icke i Ryssland hade suttit just den regering, som där sitter. Hade där icke varit en socialdemokratisk regering, hade följden otvifvelaktigt blifvit den, att Ryssland icke erkänt Finlands själfständighet, och en mängd utländska makter, framför allt den makt, som våra borgerliga främst satt sin förtröstan till, skulle icke heller ha erkänt denna själfständighet. Rysslands regering hade icke varit tvungen att ge det erkännande den gaf. Den

gjorde det lika fullt, emedan den företräder folk-lager, som icke ha intresse af att förtrycka andra folk. Sedan detta erkännande getts, måste till och med i den finländska borgarpressen medges, att därmed den väsentliga förutsättningen för Finlands själfständighet var vunnen. Det är beklagligt, att den insikten icke vunnits tidigare.

Denna historia ådagalägger, huru farlig de borgerligas klasspolitik har varit — ty klasspolitik är det, som också härutinnan bedrifvits. Det var klasshänsyn, som hindrade de borgerliga att vända sig till den proletariska regeringen i Ryssland, och lika fullt ledde händelsernas utveckling därtill, att den själfständighet, som våra borgare helst hade sett hämtad på tyska bajonettspetsar, den fingo vi mottaga som en gåfva ur det ryska proletariatets hand. Må vi mottaga den med ödmjukhet, erkänna att vi icke själfva förvärvat den. Vi ha visserligen fordrat den som vår rätt, men vi hade icke kunnat taga denna rätt, om icke Rysslands proletariat godvilligt och ordhålligt hade gett oss den.

Jag skall icke uppehålla tiden med att bedöma senatens politik uti denna fråga. Omdömet är ju själfallet och har här blifvit afgifvet. I de flesta andra länder skulle väl en regering efter att ha begått en intrampning af detta slag näppeligen tänka på att vidare stå kvar. Jag vet icke, huru vår senat härutinnan tänker sig saken. Möjligen ämnar den kvarstå — och här har ju från de borgerliga partiledarnas sida förklarats, att de fortfarande ämna understöda den. För oss socialdemokrater kan det vara synnerligen likgiltigt, ty med den nuvarande sammansättningen af landtdagen skulle dock icke någon väsentligt annorlunda sammansatt senat fås till stånd.

Men af denna historia bör dock dragas lärdomar. Det är väsentligen tvänne olika linjer, som man kan tänka sig för Finlands kommande utrikespolitik. Skall det bli den borgerliga linjen, enligt hvilken vi ägde ställa oss afvoigt gentemot Ryssland, det demokratiska revolutionära Ryssland, och i stället landet skulle bringas under tyskt inflytande, hvarigenom kanske med dess själfständighet icke blefve i praktiken alldeles mycket bevändt och hvarmed naturligen skulle skulle följa, att Finland blefve tvunget militarisera sig så mycket som dess krafter det tillät? Eller skall det bli den socialdemokratiska linjen, som pekar hän mot folkförbrödning, mot internationellt samförstånd med alla nationer och främst med den stora nation, som är vår granne i öster? Af afgörandet härutinnan beror ofantligt mycket, och häraf framgår, af hvilken väsentlig betydelse det är att socialdemokratins inflytande, att kort

och godt demokratis inflytande öfver Finlands utrikespolitik blir stadgadt. Det skedda må vara en läxa för den borgerliga landtdagsmajoriteten. I alla länder sträfvade de verkligt demokratiska elementen att afskaffa den hemliga diplomatien, som bragt så mycken ofärd öfver världen. Denna hemliga diplomati har nu stuckit upp sitt hufvud också i det själfständiga Finland och enkanterligen med den borgerliga majoritetens vetskap och samtycke. Vi socialdemokrater gjorde hvad vi kunde för att åstadkomma, att åt regeringen skulle ges närmare instruktioner i afseende å de åtgärder den ägde vidtaga för vinnande af erkännande åt Finlands själfständighet. Vårt förslag förkastades — och följderna föreligga nu.

Jämte det jag understöder ldgm. Sirolas förslag, förenar jag mig om den förhoppningen, att den borgerliga majoriteten verkligen måtte draga lärdom af det skedda och för framtiden förstå att låta landtdagen ha sitt bestämmande ord med i laget, då det gäller vårt folks lifsfrågor inom den internationella politikens område.

Ed. Salin: Sanomalehtiselostuksen mukaan on senaatin valtiollisena asiamiehenä Berliniin lähetetyssä diplomaattisessa retkikunnassa ollut yhtenä jäsenenä myöskin valtiotieteenprofessori Erich. Hän äsken ilmestyneestä valtiollisesta kirjasestaan päättäen näyttää olevan tämän senaatin oikeana valtiollisena neuvonantajana täällä kotonakin ja kun hän on tietenkin koko porvariston valtiollinen auktoriteetti, niin hyväksyvät he tietenkin yksimielisesti tämän valtioviisaan opit ja ohjaukset. Tämä professori Erich moittii varsin ankarasti tässä kirjasessaan viime eduskunnan enemmistöä ulkopoliittikan ajamisesta, kohdistuen syytöksensä siis sosialidemokraattista puoluetta kohtaan, vaikka tämä sosialidemokraattinen puolue ja sen eduskuntaryhmä ajoi niin viime eduskunnassa kuin tässäkin sellaista ulkopoliittikkaa, jota professori Erichkin oli pakotettu sitten Berlinissä käyntinsä neuvomaan senaatille ja porvaristolle. Tämä herra neuvoo edelleen sekä porvaristoa että hallitusta olemaan välinpitämätön eduskunnan mielipiteestä ulkopoliittikan alalla. Hän sanoo, että eduskunta on edesvastuuton laitos hoitamaan tällaisia asioita. Hän, niinkuin kaikki muutkin porvarit, on sellainen ideologinen individualisti, joka luulee, että jonkun erityisen ihmisen päässä, sanokaamme nyt tällä kertaa senaatin puheenjohtajan Svinhufvudin päässä, on paljon enemmän järkeä kuin kahdensadan Suomen eduskunnan jäsenen päässä yhteensä, järkeä vasta sitten tuon yhden yksilön

päässä, kun hän on koroitettu tuollaiselle korkealle jalustalle, kuin senaattori Svinhufvud nyt on. Silloin, jos hän istuisi täällä meidän 200 joukossa, olisi hän samanlainen nolla kuin mekin, edesvastuuton. Mutta sittenkun hän siirtyy noille senaatin tuoleille, muuttuu hän ei ainoastaan koko eduskunnan vaan Suomen kansan ainoaksi auktoriteetiksi. Me sosialidemokraatit olemme aina kammoksuneet tällaisista auktoriteettiä ja tulemme edelleen sitä kammoksumaan ja meillä on aina siihen ollut pätevä syyt. Taaskin kun näemme, että niinkin viisas mies kuin Erich, jota minäkin olen pitänyt viisaana miehenä, kun en ole enemmin lukenut hänen tuhmia kirjojaan, josta luulimme tulevan valtionhoitajan tai jonkun kuninkaanalun, kun hänkin saattoi erehtyä neuvomaan tällaisia menettelytapoja, ja sitä sitten seuraa koko hallitus, jonka pitäisi olla todellakin vastuunalainen, jolla pitäisi olla auktoriteettia, sekin antaa nolata itsensä uskoessaan Erichin neuvoa, että Venäjä on ennen pitkää joku sellainen tekijä, jotenkin sisällyksetön yleiskäsite, johon nähden Suomen itsenäisyyskysymys ratkeaa aivan itsestään, on meillä edelleen syytä kummaksua auktoriteetteja. Niin ne käsittivät nämä hallitusherrat, samoin kuin Erich, että koska Venäjällä ovat bolshevikit ruvenneet hallitsijoiksi; niin mitä sellainen 100 miljoonan hengen valtakunta enää merkitsee. Me julistamme Suomen riippumattomaksi ja sillä hyvää. Mutta siellä ulkona suurissa maissa, joissa vuosisatoin kokemuksista on opittu, että täytyy politiikassa ottaa lukuun muitakin kuin tunnesyitä ja muitakin kuin puoluesyitä, täytyy pitää valtakunta valtakuntana, huolimatta siitä, että jos on konservatiivit, vapaamieliset tai sosialistit hallituksen päämiehinä, niiden kaikkien velvollisuutena on pitää valtakunnan eduista huolta. Niinpä bolshevikitkin ovat ruvenneet pitämään Venäjän valtakunnan eduista huolta, vaikka he eivät ole luopuneetkaan periaatteistaan samalla tavalla, kuin Kerenskin hallitus, että siitä huolimatta, vaikka tuntevatkin itsensä loukkautuneiksi Suomen hallituksen menettelystä, kun ensin lähdetiin kumartelemaan Ruotsista, Saksasta ynnä muista maista tunnustusta Suomen riippumattomuudelle, he tunnustivat kumminkin tämän Suomen riippumattomuuden, kun tiesivät, että täällä on järkevämpiäkin aineksia eduskunnassa kuin Suomen porvarillinen hallitus on ollut. He tiesivät, että olimmehan me sosialidemokraatit täällä alun pitäen tehneet asiallisen ja sävyisän ehdotuksen tämän porvarisenaatin ja porvariston työkeän ehdotuksen vastapainoksi. Me kävimme sitäpaitsi, kuten sanomalehdistä on käynyt ilmi, Venäjän

bolshevikihallitukselle selostamassa, ettemme kaikki ole yhtä tuhmia Suomen eduskunnassa, vaan on lähes satakunta päinvastaisella kannalla olevaa edustajaa. Niin me sanoimme. Silloin ruvettiin neuvottelemaan, kun näimme minkälaiset ne paperit olivat, ja sitten näkivät toiset vievän paperit sinne uudelleen ja sitten arvasi mennä herra Svinhufvudkin, kun täytyi, ja niin asia selvisi. Hyvähän se oli, että päästiin niinkin siihen tulokseen. Mutta arveluttavaa se kyllä oli silloinen hallituksen suosittelema ja eduskunnan hyväksymä tahditon menettelytapa, jolla meidän riippumattomuusjuttumme aloitettiin. Minä nimittäin, niinkuin eduskunta muistaa, ilmaisin jo silloin epäilykseni siitä, että eiköhän ollut tuomoinen päätös vähän niinkuin hosumalla tehty ja että me sosialidemokraatit emme ainakaan lähde vastaamaan sellaisesta menettelytavasta. Olin sinä iltana melkolailla hermostunut tuosta asiasta, sillä minunkin rinnassani, vaikka olen sosialidemokraatti, sykkii välistä isänmaallinen sydän. Kun hermostunut olin, menin heti tästä salista ulos tuulettamaan itseäni ja tapasin käytävällä erään Venäjän vallan edustajan. Kysyin häneltä kiihkeällä tavallani, mitä luulette tästä lapsesta tulevan, kysyin heti sen jälkeen, kun herra puhemies oli naulannut kiinni eduskunnan riippumattomuuspäätöksen. Tämä vieraan vallan, Venäjän vallan edustaja sanoa säväytti minulle heti näin: „Suomen porvaristo vapautti Venäjän satavuotisesta velvollisuudesta. Kuinka voi nyt Suomi puolustaa menettelyänsä kansainvälisen politiikan edessä. Maa on miehitetty ja se voidaan julistaa minkälaiseksi venäläiseksi maakunnaksi tahansa. Venäjän kadetit ovat hienoja juristeja ja ne kyllä ymmärtävät antaa oikean arvion sellaiselle asialle”, tarkoittaen sitä asiakirjaa, mikä juuri oli täällä eduskunnassa hyväksytty. Minun mielestäni olivat kaameat ja pahaa ennustavat nuo lauseet. Ja nämä tulivat sellaisesta suusta, joka oli kumminkin enemmän vasemmalla kuin kadetit, ehkei vallan bolshevikit. Tämän kuultuani minulla oli syytä sitä enemmän hermostua siitä eduskunnan menettelytavasta, ja kerroin tästä muutamille tovereilleni, että eiköhän tästä mahda vain koitua hyvinkin pahaa meidän itsenäisyysasiallemme ja sille toivorikkaalle tilanteelle itsenäisyysasiassamme, pelkäsin, että eiköhän tällä menettelyllä ole pilattu hyvä asia ja menetetty hyvä tilaisuus. Ja senpätähden me sosialidemokraatit aloimme heti neuvotella asiasta bolshevikien kanssa ja koetettiin tehdä voitavamme tämän asian oikealle tolalle saattamiseksi, siitä huolimatta, että porvaristo ylenkatseellisesti ja ylimielisesti oli hylännyt meidän säyseen, myö-

hemmin oikeaksi havaitun, menettelyimme. Mutta ei ole tämä pahinta, mitä tähän asti on tapahtunut. Mutta kun nyt, niinkuin näyttää, ja kuten on jo ilmoitettu, koko porvaristo antaa tunnustuksensa hallituksen kieltämättä poikamaiselle ja taitamattomalle ulkopoliittiselle menettelylle, niin kehoittaa tämä porvaristo tätä hallitusta jatkamaan omavaltaisesti eduskuntaa kuulematta yhä edelleenkin tätä ulkopoliittista edesvastuutonta haihattelua. Ja kun sen valtiollinen neuvonantaja, professori Erich näkyy tässä kirjassaan neuvovan vielä paljon pitemmällekin vastaisuuteen nähden Suomen porvaristoa ja hallitusta, sanomalla muun muassa, ettei Suomen itsenäisyysasiaa voida menestyksellisesti ajaa, ellei samalla voida selvittää, että vähäväkisellä Suomella on joitakin ulkopuolisia tukipylväitä, jotka takaavat, että tuo itsenäisyys pysyy pysyvässä. Täytyy olla tiedossa joku ulkomaalainen tuki, johon se itsenäisten valtioiden kilparadalle astuttuaan voisi varsinkin vaaran hetkellä turvautua. Ja sitten Erich täällä viittailee, mistä päin niitä tukipylväitä pitäisi etsiä. Hän sanoo, että Länsi-Eurooppaan päin viittaa kaikissa tapauksissa Suomen menneisyys, samoin kuin sen nykyisyys. Ja edelleen: „Hyvillä syillä voidaan perustella sitä käsitystä, että Suomelle varsin onnellinen ulkopoliittinen kehityssuunta olisi jäsenyys mahdollisesti vasta syntyvässä pohjoismaisessa liitossa.” Äärimäinen oikeisto täällä tietenkin on erittäin kiittollinen tällaiselle valtiolliselle opastelulle. Siihenhän heidän intressinsä ovat aina kohdistuneet. Ruotsinkielisinä ja -mielisinä heistä onkin se ymmärrettävä, mutta luulenpa, että suomenkielisessäkin porvaristossa on paljon sellaisia aineksia, joiden intressit myös viittaavat ja vievät samaan suuntaan. Minä puolestani pidän tällaista opastusta meidän itsenäisyydellemme varsin vaarallisena. Sen sijaan, että Erich sanoo, että Länsi-Eurooppaan päin viittaa kaikissa tapauksissa Suomen menneisyys, niin sanoisin, että juuri tämä Suomen menneisyys ei sinnepäin suinkaan viittaa. Sillä tuntien ruotsalaisen, nimittäin Ruotsinmaan ruotsalaisten, itserakkauten, niiden vanhan vuosisataisen vihan Venäjää kohtaan ja sellaisen suuruudenhulluuden, joka Ruotsin vei aikansa perikatoon, niin jos Ruotsi, niinkuin Erich tässä viittaa, saisi Suomen ja mahdollisesti muitakin nusia valtioita ulkopoliittisen liittoonsa, voisi Ruotsin vallata edelleen tuo suuruudenhulluus. Ruotsalaiset saataisivat todellakin kehittää käytännölliseksi menettelytavaksi sen ajatuksensa, minkä he aina minulle tyrkyttivät sinä aikana, kun Ruotsissa olin parikymmentä vuotta, sitten, että jos meidän

Kalle XII:lla olisi vain ollut sellaiset aseet, kuin meillä nyt on, niin kyllä Pekka olisi saanut selkäänsä, sillä heillä on kipeä paikka se, että Kaarle XII joutui häviöön Pietari Suuren kanssa ja se on heidän veressään niin syvällä, että milloin vaan tulee siihen tilaisuus, syöksähtää se jälleen esille. Kerran minulta kysyi eräs ruotsalainen nuori herrasmies kuninkaallisessa puutarhassa eräänä aamuyönä, tarjosi sikarin ja tuli puhelu: Te olette ulkomaalainen, kun ette puhu oikeata ruotsia? Mistä olette? Suomesta? Niin, minä olen suomalainen. Oletteko Ruotsin suomalainen vai Ryssän suomalainen? Ei, minä olen Suomen suomalainen. Pääasia on: Annatteko ryssää selkään? Siitä sovitaaan myöhemmin, saan minä. Niin, tämä on pääasia, antaa ryssää selkään silloin, kun voimasuhteet vain ovat tulleet sellaisiksi, ettei se voi käydä päinsä, ja silloin saatamme me suomalaiset myös saada selkäämme. Silloin jatkuu taas se vuosisatoja kestänyt taistelu Venäjän ja Ruotsin välillä, jota taistelua käydään meidän Suomessamme ja meidän Suomestamme.

Sentähden, tämän vakavan asian tähden minä en suinkaan anna sellaiselle hallitukselle, joka niin taitamattomasti ja tahdittomasti on menettänyt tähän asti ulkopoliittisissa asioissa, avointa valtakirjaa menetellä edelleen samalla tavalla, vaan vaadin tämän eduskunnan yhtenä, Erichin sanoin, „edesvastuuttomana” jäsenenä, hiukan jakamaan sitä suurta vastuunalaisuutta, mikä meille kaikille tämän maan itsenäisyydestä ja riippumattomuudesta koituu, ja yhdyin sen vuoksi ed. Sirolan esitykseen, että tämä asia lähetetään siihen erityiseen valiokuntaan, jonka eduskunta on hiljan asettanut ja joka nähdäkseni huomenna ensi kerran kokoontuu.

Ed. W u o r i m a a: Kun hallituksen puheenjohtaja on antanut mielestäni tyydyttävän vastauksen tehtyyn välikysymykseen ja myöskään minun mielestäni ei tässä yhteydessä voida ottaa esille ulkoasiain toiminnan järjestämistä maassamme, koska se lähi-istunnoissa tulee toisessa yhteydessä kaikessa laajuudessaan esille, niin kannatan minä täällä tehtyä esitystä, että eduskunta siirtyy yksinkertaiseen päiväjärjestykseen.

Mutta ulkoasioista puhuessa kuitenkin on minulla asia, joka minusta tuntuu erittäin tärkeältä mainita. Ja se on, että oikeistomien penkeillä istuu edustaja, joka päättää sekä kotimaisissa että ulkomaalaisissa sanomalehdissä olleista kirjoituksista agiteeraa Suomen silpomista. Minä pyydän kääntymä välikysymyksellä ruotsalaiseen puolueeseen, tietääkö se siitä ja onko siinä perää,

mitä sanomalehdet ilmoittavat, ja mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt tämän asian suhteen, joka minusta näyttää olevan hyvin lähellä isänmaanpetosta.

Senaattori Svinhufvud: Tapahtuneen keskustelun johdosta tahdon vain tehdä pienen lisäyksen lausuntooni.

Saadakseen Suomen itsenäisyydelle Venäjän taholta tunnustuksen, aikoi hallitus alkuperäisin kääntä perustavan kansalliskokouksen puoleen. Se johtui siitä, että kansalliskokousta niin Venäjällä kuin muuallakin entisen väliaikaisen hallituksen aikana sekä myöhemminkin pidettiin korkeimman vallan lähteenä, jonka ratkaistavaksi eri kansallisuuksien erilleen pyrkimiset katsottiin kuuluvan; tämänsuuntainen viittaus löytyykin hallituksen lausunnossa eduskunnalle silloin, kun Suomen itsenäisyys täällä julistettiin. Käsitys siitä, että itsenäisyysasiassa oli käännättävä Venäjän perustavan kansalliskokouksen puoleen, ei ollut tuntematon eduskunnallekaan, niinkuin eduskunnan toiminta hyvin osoittaa. Mutta kun perustavan kansalliskokouksen koolletulo kuitenkin yhä lykkääntyi eikä Suomen tunnustamista nimenomaan Venäjän puolelta voitu jättää epävarmaan tulevaisuuteen, teki hallitus, kuten eilissä istunnossa olin tilaisuudessa ilmoittamaan, asiasta esityksen kansankomissarien neuvostolle. Tähän oli muodollisestikin sitä enemmän syytä, kun kansankomissarien neuvosto ynnä toimeenpaneva komitea eräitten ulkovaltain puolelta oli saanut entistä enemmän tunnustusta osakseen.

Ed. Estlander: I anledning af de många, långa och oroliga andraganden, som afgifvits från vänstern, torde det måhända vara skäl att framhålla, att det säkerligen icke varit de socialdemokratiska önskningarna, som ledt till det resultat, som härintills uppnåtts.

Ed. Pennanen: Kannatan ehdotusta, että eduskunta, hyväksyen senaatin herra puheenjohtajan antaman selityksen, siirtyisi päiväjärjestyseen. Pitäkööt kernaasti herrat Salin, Sirola ja Wiik sen ajatuksen, että he tässä maassa ovat hienotuntoisimpia ja kaukonäköisimpiä diplomaatteja. Itsepä he sen sanovat. Meille muille se on uskon asia niin kauvan, kunnes he voivat sen joillakin tosiasioilla osoittaa.

Ed. Sirola: Ed. Pennaselle pyydän huomauttaa, että me emme ole kehuskelleet tässä asiassa erinomaisilla ansioilla, sillä me tiedämme hyvin, ettei meidän voimilla eikä meidän porvariston

voimilla eikä meidän voimilla yhteensä olisi tätä Suomen itsenäisyyttä voitu saada toimeen, jos olisivat sitä vastassa olleet toisenlaiset voimat. Ja sentakia me olemme täällä aivan vaatimattomasti koko ajan tässä asiassa huomautelleet sitä, mitä alkeellisin kohteliaisuus kansainvälisissä asioissa vaatisi, ja olemme tehneet sen kainosti ja sellaisella tavalla, ettei meidän voitaisi sanoa häirinneen niitä mahdollisia poliittisia suunnitelmia, joita tämän eduskunnan porvarillisella enemmistöllä ja sen senaatilla tässä asiassa olisi ollut. Mutta vähitellen kävi selville, että tällä eduskunnan enemmistöllä ja tällä hallituksella ei oikeastaan ollut mitään kunnollista politiikkaa ja sitä varten tässä on täytynyt alkaa esiintyä ja huolestuneina kysyä, aiotaanko sitä jatkaa.

Mikä selitys oli esimerkiksi senaatin puheenjohtajan tässä antama lausunto siitä, että oli aikomus kääntä Venäjän perustavan kansalliskokouksen puoleen ja sentakia ei ollut tullut käännetyksi Venäjän silloisen hallitusvallan puoleen. Eihän siitä ollut kysymys, vaan meidän välikysymyksemme yhteydessä oli nimenomaan kysytty, minkä venäläisen hallituselimen puoleen oli aikomus kääntä. Se, että senaatti, sivuuttaen kaikki venäläiset valtiotelimet, lähti seikkailemaan muualle, se tässä oli se suuri virhe, jota ei voida millään lauselmilla muuksi muuttaa.

Myöskin se senaatin puheenjohtajan vastaus, jonka hän antoi sanomalehdistön kautta ennen joutua meidän välikysymykseemme, oli toisenlainen kuin nyt. Siinä sanottiin nimenomaan, ettei ole käännetty minkään venäläisen valtiotelimen puoleen. Jos se vastaus olisi annettu täällä eduskunnassa, silloin se olisi tietysti aiheuttanut periaatteellisen keskustelun ja eduskunnan enemmistö olisi saanut äänestää siitä, haluaako se sivuuttaa kaikki venäläiset valtiotelimet ja lähteä muualle asiaa ajamaan. Siitä oli kysymys.

Minä luettelin mielestäni riittävän määrän sellaisia seikkoja, jotka aiheuttaisivat vähintään tämän asian tutkimisen eduskunnan puolelta. Minä panen merkille, että maalaisliittolaiset vastustavat tämän asian tutkimista. He eivät tahdo eduskunnan vastuunalaisen valiokunnan mietintöön koota tässä asiassa esitettyjä asiakirjoja, lausuntoja ja julkisesti tietoon tulleita kirjoituksia y. m. Tämä, että ei tahdota Suomen riippumattomuuden tunnustamisen asiakirjoja yhteen koota ja niitä eduskunnassa lähemmin arvostella, millä nimellä selaista voitaisiin sanoa? Äskeisessä keskustelussa ed. Alkio täällä komeili sillä „kansanvaltaisuuden lipulla”, jonka juurella hän muka tahtoo taistella. Missä on tässä asiassa se kansanvaltaisuuden lippu, kun nimenomaan vastustetaan eduskunnallista

tutkimusta mitä tärkeimmässä kansan elinkysmyksessä?

Minä olen aikunut jättää tämän asian tällä kertaa siihen, mitä täällä lausuin, koska pidin itsestään selvänä, että asia menisi valiokuntaan. Mutta kun se nyt näyttää epäilyttävältä, täytyy minun hiukan jatkaa. — Asianlaita on nyt se, että Suomen asiaa ovat ennen Venäjän vallankumousta tämän sodan aikana ja sen jälkeen ajaneet ulkomailla erinäiset ryhmät ja ajaneet sitä tavalla, joka on saattanut tämän Suomen riippumattomuuspyrkimyksen mitä suurimpaan vaaraan. Olkoot olleet mitä parhaimmat vaikuttimet niillä henkilöillä, ryhmillä ja puolueilla, jotka ovat toimineet, kuitenkin on niiden ryhmien taholta, jotka usein ovat sanoneet toimineensa Suomen kansan nimessä, toimittu väliin vaarallisellakin tavalla.

Ruotsista käsin kun tuli tieto Ruotsin hallituksen ensimmäisestä lausunnosta Suomen riippumattomuuskysymyksessä, niin Ruotsin vanhoillisimmat porvaristolehdet ja Suomen porvaristolehdet tunsivat pettymystä, se pettymys olisi voitu estää, jos olisi otettu vaivaksi hiukan tutkia suomalaisten politikkojen suhtautumista Ruotsin oloihin hiukan aikaisemmin. Asianlaita on nimittäin se, että suomalaisia henkilöitä on ollut mukana sodan aikana Ruotsissa ajamassa n. s. aktivistipolitiikkaa, se on kiihoittamassa Ruotsia suurvaltaunelmin lähtemään seikkailemaan, sotaan Venäjää vastaan ja on siinä ollut yhtenä tämän politiikan, ei pää- vaan sivutarkoituksena Suomen vapauttaminen. Nimenomaan on useissa julkaisuissa mainittu, että tarkoituksena on „virkistää” Ruotsin kansaa, joka muka on liiaksi „vellostunut” ja „laiskistunut”. Se olisi ollut ajettava sotaan, siellä on siis ollut sama pyrkimys, mikä muuallakin porvarillisilla, kaikkein taantumuksellisimmilla ryhmillä, nimittäin hämätä sisäpolitiikan sotkuisia asioita ja kansan tyytymättömyyttä sillä, että innostutetaan niitä muka „kansallisten etujen” nimessä ulkonaisiin, sotilaallisiin seikkailuihin. Kun suomalaisia on ollut tällaisessa politiikassa mukana, politiikassa, joka on herättänyt Ruotsin kansan mitä valtavimmassa enemmistössä suurta suuttumusta, niin olisi tämä seikka ollut otettava huomioon.

Se Ruotsin poliittinen suunta, joka suosi tämän tapaisia pyrkimyksiä ja jonka mukana nämä suomalaiset ovat toimineet, se suunta kärsi viime syksyn vaaleissa museravan tappion. Tuli hallitus, joka edusti niitä ryhmiä, jotka tässä tahtovat ajaa aivan toisenlaista politiikkaa. Liberaalit ja oikeistososialistit, s. o. Ruotsin nousevan porvariston ja sen järjestyneen työväestön edustajat, ovat jotenkin yhdenmukaisesti koko ajan

Ruotsin kansaa varoittaneet tästä seikkailupolitiikasta ja on Ruotsin porvaristolla vahva pyrkimys läheiseen yhteistyöhön Venäjän demokratian kanssa, ollen sillä siinä sekä taloudelliset että poliittiset pyrkimykset päämääränä. Siis se, joka näistä asioista hiukankin pintapuolisestikin jotain tiesi, hän tiesi, millä tavalla olisi ollut suhtauduttava Ruotsin nykyiseen hallitussuuntaan ja miten olisi ollut ymmärrettävä sen suhtautuminen venäläisiin oloihin. Olisi ollut ymmärrettävä, että siltä hallitukselta ei ole voitu toivoa sellaista politiikkaa, joka olisi loukannut Venäjää.

Toinen seikka, joka myöskin tulee aiheuttamaan tutkimuksia ja johon tämä eduskunta ei suinkaan saa olla välinpitämätön, on suhde Saksaan. Minä nyt en tahdo enää puhua siitä sotilaallisesta yrityksestä, joka on tunnettu ja josta on eduskunnassakin viime kesänä ollut jonkun verran puhetta. Se on pienempi asia. Siitä on tässä eduskunnassa lausuttu, että jos jotkut nuoret miehet ovat halunneet persoonallisessa uhrautuvaisuudessaan valmistautua taistelemaan tsaarivaltaa vastaan Suomen vapautumiseksi, niin sitä on lievemmin arvosteltava. Mutta suomalaisia, porvillisia politikkoja on myös ollut mukana yllyttämässä Saksassa eräitä ryhmiä, joiden toimesta on luotu kokonainen Suomeakin koskeva kirjallisuus. Sen tietoisena pyrkimyksenä on ollut todistella, kuinka tärkeätä olisi Saksalle luoda tänne pohjoiseen militaristinen etuvartio, joka ulottuisi Jäämeren saakka ja joka puoltaisi keskusvaltojen etuja Venäjää vastaan.

Minä olen myöskin puhellut erinäisten saksalaisten piirien edustajien kanssa ja on silloin käynyt selville, että sieltä käsin esimerkiksi ollaan hyvin intresseerattuja Suomen väenlisäyksen nopeudesta, s. o. tahdotaan tietää, kuinka Suomessa osataan kasvattaa nousevaa nuorisoa mahdolliseksi tykinruuaksi tulevilla valtataisteluissa maailmassa. Kuvallisia julkaisuja, jopa suomalaisten miesten nimellä varustettuja, on julkaistu — niitä voisi hankkia kokoelman näytteeksi — jotka viittaavat siihen, minkälaista politiikkaa ovat suomalaiset ajaneet.

Minä huomautan, että asiaa muuttaa kokolailla se, onko tätä politiikkaa suunniteltu ennen Venäjän vallankumousta vai sen jälkeen, ja panen merkille, että osa näistä politikkoista on saattanut Venäjän vallankumouksen jälkeen jonkun verran tarkistaa politiikkaansa, mutta toinen osa ei olenkaan. Päinvastoin on osa innostunut kirjoituksissa ja julkaisuissa yllyttämään kaikkia pyrkimyksiä, joiden tarkoituksena olisi Venäjän hajalle lyöminen. Kun tällaiset seikat eivät suinkaan ole voineet olla tuntemattomia venäläisille

piireille, niin niiden valossa tällainen politiikka Suomen puolelta, mitä täällä vähin on valaistu, on todellakin näyttänyt vähintään epäkohteliaalta.

Näiden kahden seikankin johdosta olisi jo ollut mitä tärkeintä asian eduskunnallinen tutkittamien. Samalla olisi voinut selvitä, missä määrin senaatin käyttämät asiamiehet ovat yhteydessä tämantapaisten esitöiden kanssa, ja missä määrin nämä ja heidän hallituksensa siis aikovat tämantapaista politiikkaa jatkaa.

Tärkeä olisi myöskin tutkittava se, josta ed. Wuorimaa lausui, se, että eräs eduskunnan jäsen on kirjoitellut Ahvenanmaan Ruotsin liittämistä. Sen hän vielä voisi tehdä yksityisenä henkilönä, mutta kun sanomalehdessä mainitaan, että Ahvenanmaan kuntien kokous on päättänyt kääntä Ruotsin hallituksen puoleen, esittäen sille Ruotsiin liittymisen, niin voiko Suomen eduskunta silloin olla kysymättä, eikö näillä Ahvenanmaan kunnilla saattaisi olla jotakin sanomista Suomenkin eduskunnalle? Onko tällainen tosiasia kokonaan sivuutettava silloin, kun Suomen eduskunta keskustelee ulkopoliitikastaan ja sen suunnasta. Niinkuin minä äsken huomautin, ei tämä Ahvenanmaan kysymys ole niin yksinkertainen, ei ainoastaan ahvenalaisten itsemääräämiskysymys, vaan liittyy siihen mitä moninaisimpia intressejä, joiden selvittäminen on hyvin tärkeätä Suomen kansalle, Suomen eduskunnalle.

Minä siis panen vielä kerran merkille, että maalaisliittolaisetkaan puheistaan huolimatta eivät halua edes tutkituttaa Suomen alkavan ulkopoliitikan eri suuntia ja mahdollisuuksia eivätkä halua siinä suhteessa ryhtyä noudattamaan kansanvaltaisuuden alkeellisimpia vaatimuksia. Eräässä äskeisessä puheenvuorossaan toisen asian yhteydessä sanoi ed. Alkio, että tämän sodan kokemukset ovat muka osoittaneet, että pitää varata sotavoimaa hallituksen käytettäväksi. Minä huomautin, että tämän sodan kokemukset ovat kypsyttäneet kaikissa maissa mitä voimakkaimman liikkeen, jonka ainoana pyrkimyksenä on ottaa pois sotaväen ja ulkopoliitikan edesvastuuton hoito hallituksilta, koska tämä seikka on ollut mitä tärkeimpänä tekijänä tämän maailmansodan mielettömän teurastuksen irtilaskemisessa. Eri maissa on perustettu „kansanvaltaisen kontrollin” yhdistyksiä, joiden toimipiiri jo sodan painostuksen ja sensuurin alaisenaakin ollen laajenee laajenemistaan ja jotka tulevat tulevaisuudessa saamaan mitä valtavimman nousun. Niiden tuloksena tulee aivan varmasti olemaan eduskunnallinen ja tarkasti eduskunnan valvonnan alainen ulkopoliittika. Se,

että tällaisten esiintuotujen seikkain johdosta Suomen eduskunnan porvarillisilla ryhmillä ei ole edes paljo mitään sanottavaa, eikä mitään tutkittavaa, se on sangen kuvaavaa tälle alkavalle tasavallalle.

Ed. Schybergson: Ldgm. Wuorimaa gaf denna diskussion en egendomlig vändning, då han riktade sig till den svenska gruppen med en interpellation, liksom den skulle hafva regeringen och tyglarna i sina händer. Men jag kan emellertid lugna herr Wuorimaa därmed, att han kunde följa med den svenska tidningspressen i landet. Därifrån kan han få besked i saken, och om några veckor kanske också från en af Sveriges mest ansedda tidskrifter. Annat kan väl den svenska gruppens medlemmar icke göra än uttala sig offentligt.

Herr Estlander talade om alla de många och oroliga andragandena på vänsterhåll. Ett undantag måste väl ändå göras för hr Eetu Salin. Jag hörde visserligen icke ett ord af hvad han sade, men rolig såg han ut, och det kan man sannernligen icke säga om de andra talarna från vänstern. Jag har visserligen icke brytt mig om att höra på dem heller, det af den enkla anledning att, när man börjar ett angrepp mot regeringen i dess utrikespolitik, såsom herr Sirola, med att säga att när slutet är godt så är allting godt, så är det renaste nonsens att hålla på i flere timmar därmed.

Ed. Alkio: Ed. Sirola äskeisessä lausunnossaan parikin kertaa kääntyi minua vastaan. Pyydän parilla sanalla hänelle vastata.

Ensinnäkin minä en katso, että tämän asian yhteydessä on ainoa mahdollinen keino saada historiaa varten säilytetyksi ne asiakirjat, mitkä ovat syntyneet sen toimen ja toiminnan yhteydessä, mikä Suomen senaatilla on ollut Suomen tasavallan itsenäisyyden tunnustetuksi saamiseksi ulkovaltain kesken. Minä nimittäin edellytän, että historian tutkija kyllä jo muutenkin pitää huolta näiden asiakirjain kokoamisesta. Kysymys siis ei ole tässä kansanvaltaisuudesta, vaan yksinkertaisesti järjestelystä. Kun minulla sen lisäksi ei ole toiveita, että kaikki muut asiakirjat, jotka valaisevat Suomen itsenäisyydestä viime marras- ja joulukuulla, saataisiin tämän asian yhteydessä säilytetyiksi eduskunnan asiakirjoihin, en siitäkään syystä tätä vaadi. Minä nimenomaan mainitsen, että niitä asiakirjoja, jotka ovat syntyneet sen johdosta, millä tavalla sosialidemokraattinen puolue on viime marraskuulla toiminnut synnyttäessään yhteistoimintaa punakaartin

ja niiden aineiden kanssa, jotka Venäjällä ovat pyrkineet tekemään mahdolltomaksi yksin bolshevikkihallituksenkin, niitä asiakirjoja, jotka tässä ovat syntyneet, en luulisi voitavan tämän asian yhteydessä Suomen eduskunnan asiakirjoihin saada kootuksi. Tämäkin jää historianantkijan tehtäväksi ja varmasti tulee myöskin jollakin tavalla sen kautta toteutetuksi, niin että jälkimaailma saa arvostella, kuka täällä näinä kuukausina on oikealla tavalla Suomen ulkopolitiikkaa johtanut. Ed. Sirola on kaikkein viimeisiä miehiä, joilla on oikeus puhua Suomen itsenäisyysasiasta niin, kuin hän on tänä päivänä puhunut. Sillä muutamia viikkoja takaperin hän tässä samassa eduskunnassa julkisesti lausui, että hän ei ole niitä miehiä, joka tulee vaikuttamaan siihen, että venäläinen sotaväki vedettäisiin pois Suomesta, koska sen toimen kautta tulisi joutumaan vaaraan Pietarin vallankumous. Kuinka kauvas kantava tämä väite oli, sen saattaa käsitellä siitä, että se pitkiksi ajoiksi täällä pani kysymään, mitä herra Sirola tällä oikeastaan oli tarkoittanut. Ei se ainakaan silloin tarkoittanut sellaista Suomen itsenäisyyttä, josta ed. Sirola tänä iltana on puhunut. Mutta minä en tahdo tätä keskustelua uudelleen virittää. Huomautan vain siitä, että on olemassa koko joukko sellaisia salaperäisiä lankoja, joihin minä myöskin pelkään, että ed. Sirola on sillä tavalla sotkeutunut, että jos tämän asian yhteydessä ruvettaisiin näitä lankoja selvittämään, siitä emme pääsisi selville. (Vasemmalta: Kaledinilaisiako myös?) Mutta tämän asian yhteydessä nämä tutkimukset eivät voi tulla kysymykseen. (Vasemmalta: Ette uskalla.) En minä pelkää. En minä ole hallitusmies! (Vasemmalla melua.) Asia on sillä tavalla, että myöskin tämänpäiväisen keskustelun aikana, jolloin täällä sosialidemokraattiselta taholta ei yksikään ääni ole uskaltanut nousta taistelemaan sitä punakaartilaiterrorismia vastaan, joka paraikaa vallitsee maassa, on saatu panna merkeille se, että ellei sosialidemokraattinen puolue rohkene nousta punakaarteja vastaan sellaisiin toimenpiteisiin, että se ottaa niiltä pois aseet, niin kauvan sosialidemokraattisen puolueen on täällä turha kerskailla, että se parhaimmin nykyhetkellä edustaa Suomen itsenäisyyden toteuttamista ulkovaltojen keskuudessa. Sosialidemokratia on itsekin vakuutettu siitä, että jos täällä joudutaan siihen tilaan jatkuvasti, että Suomessa punakaartilainen terrorismi vallitsee, se on suurin vaara nykyhetkellä Suomen itsenäisyydelle. Mutta sosialidemokraattinen puolue, joka itse asiassa pelkää punakaartilaisen terrorismia, on niin raukkamainen, että se ei uskalla

täällä eduskunnassa asettua meidän muiden kanssa sitä tuomitsemaan, koska siitä olisi varmana tai ainakin heidän kannaltaan epäiltävänä tuloksena se, että sosialidemokraattinen puolue sen kautta joutuisi jakaantumaan kahtia. Tässä siis on sosialidemokraattien taholla olemassa sellainen sisällinen taistelu, joka toiselta puolen pidättää heitä yhteydessä niiden voimien kanssa, jotka nykyään enemmän kuin mikään muu uhkaavat Suomen tasavallan itsenäisyyttä, toiselta puolen heillä on edelleen ihanteena ja pyrkimyksenä koettaa pysytellä ainakin ulkonaisesti sosialidemokraattien periaatteen kannalla. Tässä on sellanen ristiriita, että nykyhetkellä, kun arvostellaan sitä, kutka tässä maassa taistelevat tai toimivat Suomen itsenäisyyden toteuttamiseksi, sosialidemokraateilla on viimeiseksi oikeus kerskailla jostakin semmoisesta, että he olisivat tehneet voitavansa tämän itsenäisyyden toteuttamiseksi.

Ed. Wiik: Herr Estlander yttrade nyss, att erkännandet af Finlands själfständighet icke hade åstadkommits genom „de socialdemokratiska önskningarna”. Att några önsknin gar skulle kunnat ha ett så märkligt resultat, har visserligen ingen påstått. Herr Estlander nämnde icke hvilken han ansåg den verkliga orsaken vara till att detta erkännande fäts, men hans partikamrat, bankdirektör Schybergson, yttrade för några dagar sedan offentlig, att sannolikt detta sakförhållande vore att tillskrifva inverkan från den tyska diplomatiens sida. Jag vill då försäkra dessa bägge herrar, att så icke är fallet. Huruvida öfver hufvud något försök från de tyska diplomaternas sida att påverka Ryssland i denna sak gjorts, har jag mig icke bekant, men hvad jag vet är, att en sådan påverkan i sådant fall skulle varit utan betydelse. Jag kan upplysa de nämnda herrarna om, att den nuvarande ryska regeringen allt sedan sin tillkomst varit redo att när som helst medgifva Finland själfständighet, och att den icke gjort det förr, har berott på att den icke från finskt håll uppmanats därtill. Så motbjudande det än måste vara för högern, har dock Finlands själfständighet erhållits icke ur kejsar Wilhelms hand utan ur Lenins. I huru hög grad den borgerliga utrikespolitikens gjort bankrutt, afspeglar sig i det sakförhållandet, att de första makter, som erkände Finlands själfständighet voro Ryssland och Frankrike, och först som fjärde makt kom Tyskland. Jag säger därmed icke, att Tyskland har bedragit Finland, ty det har det icke gjort. Det är de finländska borgarna, som bedragit sig själfva. Vilja de fort-

sätta med det, så var så god, men oss bedraga de icke.

Ed. A i r o l a: Ed. Alkio tässä vaihteen vuoksi otti taas keskustelunalaisiksi punakaartit, joista äsken paljon puhuttiin. Tästä asiasta puhuminen onkin helpompaa ja mukavampaa kuin puolustaa hallitusta ja hallituksen sellaista menettelyä, että silloin, kun on ollut kyseessä tunnustuksen saaminen Venäjältä Suomen itsenäisyydelle, se on mitä ajattelelmattomimmalla tavalla osoittanut halveksumistansa tätä samaa Venäjää ja sen kansaa ja hallitusmahtia kohtaan. Mutta kun hän kerran saadaksensa huomion asiasta poiskäännetyksi siirtyi puhumaan punakaartista ja siinä samassa teki itsensä syylliseksi siihen, että lausui perättömiä, niin täytyy minun siitä muutama sana lausua. Hän sanoi, että sosialistiselta taholta ei ole uskallettu käydä tuomitsemaan niitä väkivallantekoja, joita punakaartit ovat tehneet, ja ettei ole uskallettu käydä riisumaan aseita punakaartilta. Mitä näihin seikkoihin tulee, niin kumpaisestakin minä ainakin olen lausunut mielipiteeni. Sanoin tuomitsevani sekä punakaartin että kaikki muutkin väkivallanteot ja selitin puolestani, että olisin halukas myötävaikuttamaan — ja olen ollutkin — siihen, että saataisiin maahan sellainen järjestysmahti, johon vasemmisto ja oikeistokin luottaisi ja joka nauttisi auktoriteettia, niin että punakaarti kävisi tarpeettomaksi ja siltä voitaisiin riisua aseet. Mutta jos ed. Alkio vaatii, että minun nyt pitäisi lähteä riisumaan punakaartilta aseet, niin minun täytyy sanoa, että sitä en todellakaan uskalla, sillä minulla ei ole tämän parempaa asetta ja jos menen riisumaan punakaarteilta aseita, niin eivät nämä tee sitä, ei vaikka ed. Alkio tulisi taakseni ja löisi nyrkkiä ja sanoisi, että kyllä sen täytyy tapahtua.

Ed. S i r o l a: Ed. Alkion ei pitäisi tekeytyä yksinkertaisemmaksi kuin hän on. Sillä hänkin käsittää, että en tarkoittanut asiakirjain kokoomista arkistoon kokoomistarkoituksessa, — vaikka hyvä ne olisi painattaa edustajain tietoon — vaan puhuin niiden kokoomisesta eduskunnallista, kriittistä tutkimista varten. Minä selittelin äsken, millä tavoin Suomen asiaa on ulkomailla ajettu, ja voin vakuuttaa, että Suomen sosialidemokraattisella puolueella on ollut täysi työ Venäjän ja muiden maiden demokratioilta saada poistetuksi se antipatia, mikä on Suomen riippumattomuuspyrkimyksen takertunut, kun sitä on ajettu Saksan imperialismin merkeissä. Se, että venäläiset sosialistit ovat ryhtyneet itsenäisyyttämme kannattamaan ja sen lopulta tunnustaneet,

johtui yksinomaan siitä, että Suomen sosialidemokratia on voinut osoittaa sitä samaa asiaa, Suomen riippumattomuutta, myös voitavan ajaa kansanvaltaisenä asiana. Sellaisena, ja vain sellaisena se on demokration kannalta saatu tunnustetuksi.

Ed. Alkio manasi myös esille asestamiskysymyksen. Niinpä kyllä, tämän asian yhteydessä saatettaisiin myös tutkia, kuinka suojelekaartit ovat saaneet aseita. Että se ei ole tapahtunut yhtä rehellisesti kuin punakaartin asestaminen, se on kylläkin selvä.

Ed. I n g m a n: Kun eduskunta lähti joululomalle kaksi päivää ennen joulua, oli eduskunnassa yksimielisenä vallalla se käsitys, että Suomen itsenäisyyden tunnustaminen oli saatava Venäjän perustavalta kokoukselta. Eduskunta ryhtyi myöskin tarpeellisiin toimenpiteisiin tunnustuksen saamiseksi siltä taholta. Kun hallitus lähipäivinä joulun jälkeen ei ryhtynyt mihinkään erityisiin toimenpiteisiin tunnustuksen saamiseksi Venäjältä, niin se oli täysin lojalista menettelyä eduskuntaa kohtaan. Heti kun sitten kävi selville, että perustavan kokouksen kokoon-taminen lykkääntyi kauvemmaksi aikaa, ryhtyi hallitus niihin toimenpiteisiin, jotka johtivat Suomen itsenäisyyden tunnustamiseen Venäjän hallituksen puolelta. Minä en voi käsittää, millä oikeudella ed. A i r o l a näin ollen kahteen kertaan puhuu siitä, että hallitus olisi osoittanut halveksumista Venäjän hallitusta kohtaan. Jos joku on osoittanut siinä halveksumista, niin eduskunta on siihen ainakin yhtä syyppää kuin hallituskkin. Mutta minä pidän, että ed. A i r o l a n puhe on aivan aiheetonta ja maallemme erittäin vahingollista.

Ed. A l k i o: Ed. S i r o l a n äskeisen lausunnon johdosta täytyy minun vielä sanoa muutama sana. En kuulu niihin, joka olisi halveksunut Venäjän bolshevikkihallitusta enempää kuin sitä liikettäkään, sillä minä käsitan, että tässä liikkeessä on esiintynyt eräs uusi maailmantekijä, joka myöskin on pannut alulle ja pitkälle ajanut rauhanaatteen. Mutta Suomen sosialidemokraattinen liike on esiintynyt pelkkänä matkijana siihen nähden ja omistanut siitä vain sen huonot puolet, jättäen totenttamatta omassa maassa niitä hyviä puolia, joihin tämä suuri aate olisi aiheuttanut ja oikeuttanut. Sanon siis, että Suomen sosialidemokraateilla on syytä ottaa arvostellessansa viime kuukausien täällä tapahtunutta valtiollista toimintaa huomionsa se, että he eivät ole esiintyneet aina Suomen etujen puolesta, niin-

kuin heidän olisi tullut esiintyä. Sillä he ovat laskeneet liian paljon siihen kansainväliseen aatteeeseen, jonka perusteella Venäjän bolshevikkiliike on rauhanaatteen julistanut. Suomen sosialidemokraattinen liike ei tarkoittanut marraskuun alulla Suomen itsenäisyyden toteuttamista, vaan yhteiskunnallisen vallankumouksen toimeenpanemista, joka olisi alkanut Venäjällä, jatkunut Suomessa ja laajennut ympäri Euroopan. Esitän kaiken julkisesti siksi, että siihen on koko viime marraskuun alkupuoli ja vielä tämän päivän tapaukset punakaartilaiden toiminnan kautta todistuksena. Kun me muut emme pidä, että yhteiskunnallisen vallankumouksen aika olisi tullut, jotka käsittämme, että meidän sosialidemokratiamme on tässä pyörtynyt tai johtunut historian tapauksia selittämään väärin, kun me emme siis usko, että yhteiskunnallinen vallankumous on tällä kertaa toteutettavissa, vaan olemme vakuuttettuja siitä, että Suomen työväenliikkeen kansan kannalta on välttämätöntä, että nämä viikot ja kuukaudet kulutetaan Suomen itsenäisyyden voimistamiseksi ja toteuttamiseksi, niin väitän, että tässä suhteessa on Suomen sosialidemokraattinen liike haparoinut sekä julkisesti että salaisesti, löytämättä oikeata lankaa. Suomen sosialidemokraattinen liike on erehtynyt ja se on siitä saanut myös ulkomailla ainakin yhtä ankaraa arvostelua sosialidemokraattien taholta, kuin mitä nykyinen Suomen porvarillinen hallitus on saanut toiminnastansa täällä sosialisteilta. Tällainen on asiain tila. Minä siis sanon ed. Sirolalle, että ne toimenpiteet, mitä te mahdollisesti zimmerwaldilaisten kokouksessa Tukholmassa suunnittelitte, eivät ole toteutuneet. Mahdollisesti ne toteutuvat vasta, mutta niillä ei ole niin läheinen yhteys Suomen itsenäisyyden kanssa, kuin niillä on epäilemättä yhteiskunnallisen vallankumouksen suunnittelujen kanssa. Ja sellaisenaan minä uudelleen sanon, että ed. Sirola ei ole oikea, puolueeton mies puhumaan tässä eduskunnassa silloin, kun on kysymys siitä, kuka on vilpittömimmin ajanut Suomen itsenäisyyden asiaa, onko se ollut sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä vai ko Suomen hallitus.

Ed. Hänninen-Walpas: Vallankumous on tehnyt Suomen työväenliikkeeseen epäilemättä suuria muutoksia. Minä en ole ollut tilaisuudessa edes ottamaan selvää, mitä kaikkia ilmiöitä ja mitä kaikkia liikkeitä työväenliikkeen yhteydessä nykyään on. Näin ohimenneen minusta näyttää kuitenkin, että siellä on olemassa useita eri suuntia. Ne voidaan ryhmittää ainakin neljään ryhmään. Yksi, lähinnä porvareita, on anarkisti-

nen ryhmä, joka panee toimeen kaikenlaisia pikutekoja, joilla ei toteuteta sosialidemokraattista yhteiskuntaa. Toinen ryhmä näyttää olevan sellainen, joka arvelee nyt jo ajan tulleen panna toimeen jonkinlainen sosialinen vallankumous Suomessa. Se ryhmä ei ole vielääkään kuollut, niinkuin ed. Alkio olettaa, vaan elää edelleen ja mahdollisesti tulee toimimaan, jos esimerkiksi suurissa Euroopan maissa sodankin yhä kestäessä tai sodan päätyttyä tulee voimakkaita vallankumousliikkeitä, varsinkin jos Ruotsissa. Kolmas ryhmä on niitä, jotka ajattelevat, että taloudellinen kehitys Suomessa ei ole vielä niin pitkällä, että sen perusteella voidaan mitään sosialistista vallankumousta panna toimeen. Neljäs ryhmä on sitten äärimäinen revisionistinen ryhmä, joka arvelee, että sitä työväenluokan avulla yksistään ei voida panna toimeen. Kuten sanottu, voisi luetella ehkä muitakin ryhmiä. Emme tällä hetkellä tiedä, minkälaisiksi ne sodan kestäessä tulevat muodostumaan tai sodan päätyttyä. Epäilemättä työväelle tulee paljon selvittelyä näistä eri ryhmistä. Mahdollista on, että niistä haaraantuu eri puolueitakin — siitä emme tällä hetkellä tiedä vielä. Mutta pesän selvittelyn tulee suorittamaan työväki itse, ei ed. Alkio tule sitä suorittamaan, eikä se oikeastaan kuulu eduskuntaan, se suoritetaan puoluekokouksissa j. n. e. Kun tämä hämminki menee sivu, aletaan päästä väljemmille vesille.

Mitä puheenaolevaan välikysymykseen tulee, niin sehän piti käsiteltävän jo aikoja ennen, kokonaan toisissa oloissa. Olot ovat sen jälkeen muuttuneet. On saatu tuloksia, jotka peittävät senaatin tekemät synnit niin suuressa määrässä, että senaatti ei mene tällä kertaa nurin. Siltä kannalta katsoen siis keskustelu näyttää turhalta. Ed. Estlander on täällä heittänyt viittauksen, että kun senaattia ei saada nurin, niin sosialidemokraatit eivät olisi toivoneet niitä tuloksia, joihin on päästy. Minä pyydän huomauttaa ed. Estlanderille, että eivätkö sosialidemokraatit olisi voineet estää näitä tuloksia, jos olisivat tahtoneet. Luuletteko te, hyvät porvarit, ettei sosialidemokraattinen puolueitoimikunta ja Venäjän bolshevikkien puolueitoimikunta olisi voineet yksimielisesti järjestää niin, että Venäjältä olisi tullut Suomen itsenäisyyden tunnustus vasta tämän keskustelun jälkeen, esimerkiksi huomenna tai ylihuomenna? Tietysti olisi voitu järjestää. Sosialidemokraattinen puolueitoimikunta järjesti niin, että tunnustus tuli aikaisemmin. Se ei ollut porvarienväen ansio, vaan niiden neuvottelujen ansio, mitä Suomen ja Venäjän sosialistien välillä on käyty. Sosialidemokraattinen puolueitoimi-

kunta on siis pelastanut Svinhufvudin senaatin lankeemuksesta, joka olisi ollut välttämätön, jos ei tänä iltana olisi ollut mitään tuloksia esitettävänä eikä niistä toiveitakaan. Kiittäkää sosialidemokraattista puoluetoimikuntaa — minulla ei ole kyllä siitä ansiota, että saatte elää itsenäisinä ja vahvistua edelleen. Pidetystä pitkässä keskustelussa on sivuutettu pääkohta senaatin menettelyssä. Ruotsi luovutti Haminan rauhanteossa nykyiseen Suomeen kuuluvat pääosat Venäjälle. Se rauhansopimus oli edelleen voimassa. Senaatti lähti kuitenkin tekemään ehdotusta, jotta Ruotsi tunnustaisi Suomen, ennenkuin oli hankkinut Venäjältä mitään tunnustusta. Jos Ruotsi olisi tuohon ehdotukseen taipunut, niin se olisi rikkonut Haminan rauhansopimuksen erään kohdan. Se olisi sen rikkonut yksipuolisesti, ja silloin olisi Venäjällä ollut täysi syy katsoa, että Ruotsi on julistanut sodan Venäjää vastaan, kun se kerran rikkoi edellisen rauhansopimuksen. Siis se oli ärsytyspolitiikkaa. Sen takana oli mahdollisesti politiikka, joka ehkä olisi tyydyttänyt suomalaisia aktivisteja ja myöskin ruotsalaisia aktivisteja, nimittäin saada silloin, kun Ruotsi oli tunnustanut Suomen itsenäisyyden, Ruotsilta väkeä, jonka avulla olisi ajettu Venäjän bolshevikien sotavoimat pois täältä. Mahdollisesti olisi sitä tietä jouduttu sotaan. Useissa Ruotsin lehdissä näkyikin olleen varoituksia tuosta politiikasta, selityksiä, että jos Ruotsi tekisi niin ja niin, siitä mahdollisesti tulisi sotatila. Ja että senaatti, Venäjältä ensin tunnustusta ottamatta, olipa se nykyiseltä hallitukselta tai kansalliskokoukselta, lähti hakemaan Ruotsista tunnustusta ensin, se oli mielestäni rikkoksellista ja vaarallisinta politiikkaa, mitä tässä asiassa on harjoitettu. Sitä ei voida peittää Svinhufvudin väitteellä, että eduskunta oli tahtonut hankkia tunnustusta Venäjän kansalliskokoukselta. Sittenkin, jos niin olisi tahdottu, olisi ollut paras viivyttää tunnustuksen keräämistä Ruotsilta, jollei olisi tahdottu vaaralliseen tilaan saat-
taa Ruotsia; ennen olisi pitänyt ottaa joltakin Venäjän pätevältä laitokselta tunnustus, ennenkuin lähteä tuolle vaaralliselle uralle. Ja sitä vaarallista tekoa ei saa millään pois. Me saamme kiittää Jumalaa — tai sattumaa — ettei tullut vaarallisia seurauksia.

Muuten meidän ei kannata kiistellä siitä, kuka tämän itsenäisyyden on Suomelle hankkinut. Saksa on ensiksikin tuottanut Venäjälle tappion. Siinä on yksi tekijä. Venäjän vallankumous on kukistanut keisarin, siinä on toinen tekijä. Se vallankumous on kukistanut ruhtinas Ljvoffin ja Miljukoffin vallan. Se oli yksi tekijä. Sitten

se kukisti Kerenskin hallituksen, joka myös vastusti Suomen itsenäisyyttä. Vihdoin on saanut vallan puhtaasti sosialidemokraattinen työväki, joka on noudattanut, Suomelle itsenäisyyden antaessaan, jo ennen näitä tapauksia luomiaan ohjelmia. Se, on seurannut siinä kansainvälisen sosialidemokratian ohjelmaa, joka kannattaa kaikkien kansain täyttää itsenäisyysoikeutta. Siis maailman sosialidemokratia, etupäässä Venäjän sosialidemokratia on tämän itsenäisyyden meille lahjoittanut. Meidän täytyy antaa tunnustus ja kunnioitus niille, jotka ovat tehneet todella työn ja uhranneet vielä sitä tehdessään paljon voimia joukostaan, terveitä ihmisiä. Niitähän on kaatunut taistelussa Kerenskin joukkoja ja muita aineksia vastaan. Ne ovat verellä ja uhrauksilla pyhittäneet meidän itsenäisyytemme. Eikä se liene vielääkään täydelleen turvattu, sillä tiedetäänhan, että Kaledinin joukot ja muut uhkaavat kukistaa vallankumousliikkeen. Jos se nykyään tapahtuisi, voisimme jonakin rumana päivänä menettää itsenäisyytemme, sillä meidän voimamme eivät suurissa tappeluissa merkitse mitään. — Minun mielestäni olisi eduskunnan velvollisuus lähettää tunnustusadressi niille, jotka oikeastaan ovat antaneet meille itsenäisyyden luottamusmiestensä kautta. (Vasemmalta: Oikein!)

Ed. A. Furuholm: De borgerliga gruppen hafva i kväll fått sig många förebråelser för ett odemokratiskt handlingssätt. Nu vågar jag fråga vänstern, hvad som är mera demokratiskt, de borgerligas förslag att landtdagen skulle vända sig till en folkrepresentation för att erhålla erkännande, eller vänsterns att vi ägde vända oss till en regering? Såvidt jag kunnat finna har vänstern i hela sin politik i landtdagen drivit på den satsen, att regeringen betyder ingenting, men folkrepresentationen allt, och då tycker jag, att det hade varit i konsekvens med hela dess politiska tänkesätt att anse, att vi främst hade bort vända oss till Rysslands konstituerande nationalförsamling.

Ed. Airola: Tosin yksi nainen, vaikkei olekaan hullu, voi kysyä enemmän kuin yhdeksän viisasta vastata, mutta tämän kysymyksen johdosta tahdon kuitenkin sanoa, että on tahdottu vääristellä asiaa. Me emme ole tahtoneet moittia sitä, että hallitus on tahtonut kääntyä yksistään Venäjän perustavan kansalliskokouksen puoleen, vaan me olemme moittineet sitä siitä, että hallitus on lähtenyt Ruotsiin ja kaikkialle muualle, mutta ei Venäjän puoleen, siitä, että se on halveksinut Venäjää, Venäjän kansaa ja erityisesti niitä, jotka

Venäjän taholla ovat meidän hyväksemme sangen paljon tehneet, nimittäin Venäjän bolshevikkeja. Siitä me olemme moittineet, ja meidän kantamme ei myöskään tietysti ole, että tahtoisimme kääntyä yksistään Venäjän hallituksen puoleen ja porvarit sitten muka taas Venäjän kansanedustuksen puoleen. Silloin kun me vaatimuksemme olimme esittäneet, Venäjällä ei ollut kansaneduskuntaa, ei ollut muuta kuin kansan suurten joukkojen, työväen, sotamiesten ja talonpoikain asettamat neuvostot ja niitten asettama kansankomissarien neuvosto. Ne olivat sillä kertaa ne organit, jotka pätevimmällä tavalla edustivat Venäjän kansaa, ja me tahdoimme, että käännytään niitten puoleen ja sillä tavalla käännytään Venäjän kansan puoleen. Ja kun niitten kanssa asia olisi pantu alulle, olisi ollut aika miettiä, miten asia järjestyy Ruotsin ja muitten sellaisten kanssa.

Ed. Sirola: Ed. Furuholmille pyydän huomauttaa, ettei tämä meidän hallituksemme myöskään ole Ruotsissa eikä Saksassa hakenut eduskuntaa käsiinsä, vaan on kääntynyt hallitusten puoleen. Ero on vain siinä, että siellä on porvaris-, jopa oikeistohallitukset, joihin meidän hallituksemme tunsi vetovoimaa, eikä vasemmistohallitus, jonka puoleen se ei halunnut mennä.

Keskustelu hallituksen puheenjohtajan vastauksen johdosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Tämän keskustelun kuluessa on ehdotettu, että asia lähetettäisiin erityiseen valiokuntaan, jonka tulisi ehdottaa perustelu päiväjärjestykseen siirtymismuodosta. Tämä ehdotus otetaan huomioon, kun kysymys päiväjärjestykseen siirtymisestä tulee ratkaistavaksi. Työjärjestyksen 31 §:n mukaan esitän eduskunnan hyväksyttäväksi päiväjärjestykseen siirtymisen, jonka sanamuoto on seuraava: kuultuansa annetun selityksen, eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen. Tätä ehdotusta vastaan on ed. Sirola ed. Elorannan kannattamana ehdottanut, että asia lykättäisiin erityiseen valiokuntaan.

Ed. Kullervo Manner: Edellisen keskustelun kuluessa ovat porvaripuolueiden johtajat ehdottaneet yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä. Nämä ehdotukset näkyvät, samoin kuin keskustelu kovasti huvittavan herroja hallituksen jäseniä. Muiden muassa senaattori Setäläkin naureskeli niin, ettei hän ehtinyt nukkumaankaan hallituksen penkillä, niinkuin joskus on suvainnut tehdä. Minusta kuitenkin näyttäisi

olevan, sen lisäksi, mitä keskustelun kuluessa on esitetty, syitä, jotka perustelisivat asian valiokuntaan lähettämistä. Ed. Walpas puheenvuorossaan jo kiinnitti huomiota erääseen semmoiseen seikkaan, että nimittäin eduskunnan tulisi lähettää kirjelmä Venäjän kansan komissarineuvostolle ja työ- ja sotamiesneuvoston kongressin asettamalle komitealle itsenäisyytemme tunnustamisen johdosta; se voisi tulla valiokunnassa harkituksi.

Ja sitten eräs toinen seikka, se, että senaatti, ennenkuin se kääntyi Venäjän puoleen, kääntyi muutamien muiden valtioiden puoleen, herätti ja herättää yhä huomiota. Niissä Venäjän kansainneksissa, jotka ovat tunnustuksen antaneet, ei se ole herättänyt sillä tavalla huomiota, että heidän taholtaan olisi jotain peräytymistä odotettavissa, mutta kyllä niissä aineksissa, jotka Suomelle myönnettyä itsenäisyyttä katselevat pahoilla silmillä, kadetit, oikeistolaiset ja eräät muut ainekset, jopa porvarilliset demokraatit ovat sanomalehdistössä lausuneet mielipiteitä, joista ilmeisesti käy selville se heidän ajatuksensa, että Suomen taholta on menetelty sopimattomasti ja Venäjää loukkaavasti. Ei tiedä, kuinka poliittiset tapahtumat vaihtelevat ja ajat muuttuvat; ja saattaa siis tulla aika, jolloinka nämä Suomen itsenäisyydelle vihamieliset ja sitä vastenmielisesti katselevat ainekset tuntevat maaperää jalkainsa alla ryhtyäkseen jonkinlaisiin toimiin Suomea vastaan. Jos eduskunta nyt siirtyy yksinkertaiseen päiväjärjestykseen, se kai merkitsee sitä, että eduskunta puolestansa hyväksyy hallituksen toimenpiteet kaikin puolin niin yhdessä kuin toisessa suhteessa. Olisi kuitenkin suotavaa ulospäin, ennen kaikkea Venäjälle päin, ettei eduskunta antaisi sellaista väriä. Ja se tapahtuisi siten, että asia lähetettäisiin valiokuntaan perusteltuun päiväjärjestykseen siirtymistä varten. Etupäässä näistä syistä pyydän ilmoittaa yhtyväni ed. Sirolan ehdotukseen.

Ed. Ingman: Vastoin edellistä puhuja minä en voi käsittää, että kysymys jonkinlaisen kii-tosadressin tai muun semmoisen lausuman lähettamisestä Venäjälle voisi tulla valiokunnassa harkinnan alaiseksi tämän asian yhteydessä, vaan valiokunnan täytyisi tietysti rajoittaa tehtävänsä perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen ehdottamiseen. Muuten ensi kerran nyt kuulen ed. Mannerin lausunnosta sen, että kadettiainekset ja heistä ehkä oikealla olevat Venäjällä olisivat pa-hoillaan siitä, ettei Suomen puolelta ole käännetty bolshevikkhallituksen puoleen ajoissa. Minä olen elänyt hyvin toisenlaisessa käsityksessä siitä, kuinka asiaa sielläpäin arvostellaan.

Ed. Estlander: Jag ber att få understöda den föregående talarens uppfattning därutinnan, att förslaget om aflåtande af någon slags adress till den nuvarande regeringen i Ryssland icke i detta sammanhang bör upptagas.

Ed. Kullervo Manner: Ed. Ingmanille pyydän huomauttaa, etten sanonut kadettien olevan siitä pahoillaan, ettei bolshevikkihallituksen puoleen käännytty, vaan ovat kyllä siitä mielihahansa ilmaisseet, että on käännytty muualle, ennenkuin Venäjän puoleen, nimenomaan syyttäneet suomalaisia varsinkin siitä, että ovat Saksan asettaneet enimmänsä suositun valtion asemaan.

Keskustelu päiväjärjestykseen siirtymisestä julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Esittämäni yksinkertaista siirtymistä vastaan on ed. Sirola ed. Elorannan kannattamana ehdottanut, että asia lähetettäisiin erityiseen valiokuntaan. Nimitän edellistä puhemiehen, jälkimäistä ed. Sirolan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Ken hyväksyy puhemiehen ehdotuksen, äänestää „jaa”; jos „ei” voittaa, on ed. Sirolan ehdotus hyväksytty.

Äänestyksessä annetaan 97 jaa- ja 87 ei-ääntä. Eduskunta on siis päättänyt, kuultuansa annetun selityksen, siirtävä päiväjärjestykseen.

Keskustelu sen johdosta, että erinäiset edustajat, jotka ovat hallituksen jäseniä, ovat ottaneet osaa edelliseen äänestykseen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu:

Ed. Airola: Valtiopäiväjärjestyksen 48 §:n nojalla on edustajalla oikeus lausua mielensä kaiken sen laillisuudesta, mitä valtiopäivillä tapahtuu. Tähän pykälään viitaten pyydän alistaa eduskunnan puhemiehen harkittavaksi, onko tehty päätös syntynyt siinä järjestyksessä, kuin valtiopäiväjärjestys määrää, toisin sanoen, onko toimitettu äänestys laillinen, vai olisiko se laittomana kumottava ja toimitettava uusi äänestys.

Tämän alistuksen perusteluksi pyydän lausua muutaman sanan.

Valtiopäiväjärjestyksen 53 §:n mukaan edustajaa mieskohtaisesti koskevassa asiassa saakoon tämä olla mukana keskustelemassa, mutta ei pää-

töstä tekemässä. Tässä äsken tapahtuneessa äänestyksessä ainakin eräät eduskunnan jäsenet, jotka ovat senaattoreina, ottivat äänestykseen osaa jättämällä lippunsa uurna. Tässä kuitenkin mielestäni on kyseessä asia, joka koskee mieskohtaisesti heitä, sillä sisältäähän eduskunnan päätös välikysymysasiassa ei ainoastaan moraalisen lausunnon, vaan vieläpä lausunnon, joka voi vaikuttaa jopa taloudellisestikin hallituksen jäsenen etuihin. Kun vertaa tätä pykälää toiseen valtiopäiväjärjestyksen kohtaan, nimittäin 38 §:ään, jonka mukaan ei voida valita ketään sellaiseen valiokuntaan, jossa tilinteko hänen virkatoimistaan voipi tulla tarkastettavaksi, siis herra Arajärveä tai jotakin muuta ei voitaisi valita sellaisen valiokunnan jäseneksi, joka tutkisi hänen toimintaansa. Nyt hän on mennyt pitemmälle. Hän on ottanut osaa tällaiseen tutkimiseen. Minusta tuntuu, että heillä ei olisi ollut oikeutta ottaa äänestykseen osaa. Jos katsottaisiinkin, että valtiopäiväjärjestys ei selvästi sitä kiellä, niin kuitenkin minusta heidän menettelynsä on moitittavaa eikä olisi luullut hallituksen jäsenen arvon sallivan sellaista menettelyä oman asiansa puolestamiseksi.

Ed. Kullervo Manner: Minäkin pyydän yhtyä niihin ajatuksiin, jotka ed. Airola esitti. Nähdäkseni ei voi olla valtiopäiväjärjestyksen mukaista se, että senaatin jäsen äänestää kysymyksessä, joka asiallisesti koskee luottamuslauseen antamista hänelle, kun on koko senaatista kysymys, taikka luottamuslauseen epäamisestä. Ed. Airola jo huomautti, että sellaisessa tapauksessa ovat kysymyksessä myöskin mieskohtaiset edut suoranaisesti. Jos luottamuslause senaatille annetaan, niin he todennäköisesti jäävät virkoihinsa; jos taas epäluottamuslause annetaan, jommoista merkitsee useimmissa tapauksissa asian lähettäminen valiokuntaan perusteltua päiväjärjestykseen siirtymistä varten (Oikealta: Ei ollenkaan.) — sanoin useimmissa tapauksissa (Oikealta: Ei ollenkaan.) — käsitetään kumminkin niin (Oikealta: Ei ollenkaan.), että senaatin jäsenet semmoisessa tapauksessa voisivat erota ja menettää ne palkat, mitkä heillä virkamiehenä senaattoritöimestänsä on. Mutta vaikka näinkään ei olisi, niin kaikissa tapauksissa on siivotonta ottaa osaa äänestykseen äänestääkseen luottamuslauseetta itsellensä. (Oikealta: Ei ollenkaan.) Eivät työväenjärjestöissäkään luottamusmiehet niin menettele. (Vasemmalta: Skandaali.)

Ed. Ståhlberg: Esillä ollut välikysymys ei käsittäkseni koskenut ketään hallituksen jä-